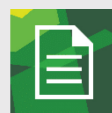

Специален доклад

Европейска статистика

Съществува потенциал за още подобрения
в качеството

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Съдържание

	Точки
Кратко изложение	I—X
Въведение	01—11
Знанието е сила: Роля на официалната статистика	01—03
Правна рамка за изготвянето на европейски статистически данни	04—07
Управление на Европейската статистическа система	08—11
Обхват и подход на одита	12—20
Констатации и оценки	21—89
Стратегията и програмите са отговорили на очакванията, но липсва достатъчен акцент върху иновациите и не са удовлетворени потребностите на всички ползватели	21—34
Стратегическите планове и програми до голяма степен са отговорили на институционалните очаквания, но не са измерили изцяло напредъка	22—23
Потребностите на ползвателите не са удовлетворени в достатъчна степен и все още съществуват пропуски в данните	24—29
Не се осигурява достатъчно финансиране за европейската статистика и то не е добре насочено към иновативни проекти	30—34
Евростат предоставя необходимата подкрепа на националните статистически системи, но продължават да съществуват слабости в оценката и разпространението на данни	35—69
Евростат предоставя необходимата подкрепа на националните статистически системи	38—39
Докладите относно качеството на държавите членки не са напълно хармонизирани и документирани	40—43
Извършваната от Евростат оценка на качеството не е спомогнала да се гарантира напълно надеждността на данните	44—56
В докладите до Парламента и Съвета липсват хармонизирана информация и показатели за мониторинг	57—58

Процедурите за разпространение на данни не са достатъчно хармонизирани	59—63
Достъпът до данни преди тяхното оповестяване може да създаде риск за равнопоставеността и да позволи изтичане на информация	64—69
Потенциалът на партньорските проверки за постигане на подобрения не е използван пълноценно	70—89
Комисията е постигнала добър напредък в изпълнението на повечето препоръки от партньорските проверки	71—75
Оценката на Евростат за изпълнението от страна на държавите членки на договорените при партньорските проверки действия за подобрение се основава до голяма степен на взаимното доверие между статистическите органи	76—82
С времето моделът на партньорските проверки се е подобрил, но все още има някои съществени недостатъци	83—89
Заклучения и препоръки	90—103

Приложения

Приложение I — Официална статистика в контекста на кризата от COVID-19

Приложение II — Избрани статистически дейности

Приложение III — Примери за международни статистически насоки, препоръки и добри практики

Приложение IV — Списък на проектите, избрани за целите на одита

Приложение V — Търсене на алтернативи за по-навременни данни за смъртните случаи, свързани с COVID-19

Приложение VI — Препоръки на Европейския консултативен съвет за статистическо управление (ESGAB), 2014 г. и 2021 г.

Приложение VII — Обобщение на действията на националните статистически институти за подобрение — състояние към 31 декември 2019 г.

Приложение VIII — Обхванати национални статистически системи в третия кръг партньорски проверки

Съкращения

Речник на термините

Отговори на Комисията

Хронология

Одитен екип

Кратко изложение

I Официалната статистика е обществено благо, което има за цел да описва икономически, демографски, социални и екологични явления. Тя е от съществено значение за подпомагане на вземането на решения въз основа на обективни данни, както от политиците и бизнес лидерите, така и от отделните лица и домакинства. За ЕС статистически данни са необходими във всички области — от разработването, изпълнението, мониторинга и оценката на политиките на ЕС до събирането и разпределянето на неговите средства, а високото им качество е от първостепенно значение. То се определя посредством следните критерии: относимост; точност; съпоставимост и съгласуваност; актуалност и навременност; достъпност и яснота.

II През 2012 г. ЕСП публикува специален доклад относно качеството на европейската статистика. При извършената през 2016 г. последваща проверка ЕСП установи, че някои от договорените подобрения не са напълно изпълнени. Тъй като напоследък също се наблюдават промени в европейската статистика, ЕСП реши да проведе нов одит на същата тема. Целта е констатациите и препоръките на одиторите да допринесат за ефективността на процесите на Евростат за управление на качеството и по този начин да спомогнат за подобряване на надеждността на европейската статистика.

III В рамките на настоящия одит ЕСП разглежда дали Комисията допринася ефективно за изготвянето на висококачествена статистика за ЕС. За да отговорят на този въпрос, одиторите провериха дали Комисията разполага с цялостна стратегия и ефективни програми (489 млн. евро, отпуснати за периода 2013—2020 г.) за изготвянето на статистическа информация. ЕСП оцени също така дали Евростат предоставя подходяща подкрепа, дали е въвела надеждна оценка на качеството на данните и дали прави всичко възможно, за да могат всички потребители да имат прозрачен и равен достъп. За тази цел одиторите избраха статистически дейности в три тематични области (пазар на труда, бизнес и здравеопазване) и провериха дали работата на Евростат по оценяването е допринесла за качеството при събирането на данни за периода 2017—2020 г. И накрая, ЕСП провери дали е използван напълно потенциалът на партньорските проверки за повишаване на качеството на европейската статистика.

IV Общото заключение на ЕСП е, че Комисията предоставя статистически данни, които като цяло са с достатъчно добро качество за целите на използването им от създателите на политики, предприятията и гражданите. Въпреки това налице са все още някои слабости, които трябва да бъдат отстранени.

V Стратегиите на Евростат за изготвяне на статистически данни следват приоритетите, определени в последователно изпълнявани програми, но не успяват напълно да измерят постигнатия напредък. Европейският статистически консултативен комитет, основният представителен орган на потребителите, не представлява ефективно всички потребители, като например колективните мнения на академичната и изследователската общност. Освен това потребностите на ползвателите не са напълно удовлетворени, тъй като в одитираните области съществуват пропуски в данните.

VI Въпреки увеличеното финансиране по линия на Европейската статистическа програма, производството на редовна европейска статистическа информация все още частично зависи от финансиране от други служби на Комисията. Някои от 13-те проекта, финансирани от ЕС, които ЕСП анализира, не са осигурили добавена стойност чрез фокус върху иновациите, а просто са финансирали задължителни дейности.

VII Подкрепата, която Евростат оказва на държавите членки, е до голяма степен подходяща. Въпреки това правомощията ѝ за проверка са ограничени в разгледаните от одиторите области. ЕСП установи, че докладите относно качеството, изпращани от държавите членки, не са хармонизирани в рамките на самите статистически процеси и помежду им, и не съдържат еднаква степен на детайлност. Освен това Евростат не извършва задълбочени оценки на всички измерения на качеството, като например съпоставимост и съгласуваност. Статистиката в областта на бизнеса и здравеопазването също зависи от актуалността, тъй като някои набори данни могат да бъдат предоставени до 24 месеца след референтната година.

VIII Евростат е разработила календар за разпространение на данните, в който липсва определена информация. Службата не разполага с обща политика за ревизии, не описва изцяло на уебсайта си правилата, уреждащи достъпа до данни преди тяхното оповестяване, и не публикува изчерпателен списък на потребителите, на които е предоставен привилегирован достъп.

IX Въпреки че партньорските проверки на Европейската статистическа система са се подобрили, тяхната честота и обхвата на националните статистически системи все още не са достатъчно добри, за да се постигне трайно подобряване на качеството. Освен това Комисията и държавите членки са изпълнили само частично ключовите препоръки от партньорската проверка за периода 2013—2015 г. за повишаване на независимостта и безпристрастността.

X В резултат на своя одит ЕСП препоръчва на Комисията:

- да отговори по-добре на потребностите на ползвателите, като направи Европейския статистически консултативен комитет по-приобщаващ;
- да се стреми да укрепи финансовата независимост на Европейската статистическа програма и да даде приоритет на иновативни проекти;
- да подобри докладите на държавите членки относно качеството на данните и на оценката на качеството на европейската статистика;
- да преразгледа настоящата практика на предоставяне на достъп до статистическа информация преди нейното оповестяване; както и
- да оцени възможността за засилване на правомощията на Европейския консултативен съвет за статистическо управление.

Въведение

Знанието е сила: Роля на официалната статистика

01 Официалната статистика е незаменим елемент от информационната система на едно демократично общество, който служи на правителството, икономиката и обществеността с данни за икономическото, демографското, социалното и екологичното положение¹. Като обществено благо тя се планира, изготвя и разпространява от националните статистически органи и международни организации. Официалната европейска статистика обхваща самия ЕС, неговите държави членки и региони, както и страните от Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ).

02 Висококачествената европейска статистика е важна за подпомагане на политиките при разработването и мониторинга на икономически, демографски, социални и екологични политики за постигане на растеж и устойчиво развитие. Тя е от решаващо значение и за събирането и разпределянето на средствата на ЕС и е важна за предприятията, научните изследователи и широката общественост. Пандемията от COVID-19 показва, че има спешна нужда от данни в почти реално време, предоставяни от бързи, гъвкави и по-координирани статистически системи (вж. [приложение I](#)).

03 Качеството е многоизмерно понятие, но простото му определение е „годен за употреба“ или „подходящ за целта“. В контекста на европейската статистика то се изразява в следните критерии: относимост; точност; съпоставимост и съгласуваност; актуалност и навременност; достъпност и яснота (вж. [таблица 1](#)). Тези измерения са взаимосвързани и могат да се проявяват в различни съотношения.

¹ Икономически и социален съвет на ООН, *Resolution adopted by the Economic and Social Council on 24 July 2013:2013/21 — Fundamental Principles of Official Statistics*, 2013 г.

Таблица 1 – Критерии за качество

Критерии за качество	Описание
Относителност	Степента, в която статистическата информация отговаря на настоящите и потенциалните потребности на ползвателите.
Точност	Близост на прогнозните стойности до неизвестните действителни стойности.
Съпоставимост	Измерване на въздействието на различията в приложените статистически понятия, оценъчни инструменти и процедури при съпоставянето на статистически данни за различни географски райони, отраслови области или периоди от време.
Съгласуваност	Пригодността на данните да бъдат надеждно съчетавани по различни начини и за различни цели.
Актуалност	Периодът от време между събирането на информацията и реалния момент на събитието или явлението, което тя описва.
Навременност	Периодът от време между датата на предоставянето на данните и целевата дата (датата, на която е трябвало да бъдат представени данните).
Достъпност и яснота	Условията и процедурите за получаване, използване и тълкуване на данни от страна на ползвателите.

Източник: ЕСП въз основа на член 12 от Регламент (ЕО) № 223/2009.

Правна рамка за изготвянето на европейски статистически данни

04 Правната рамка на ЕС се е развила с течение на времето, главно в отговор на нуждите на институциите на ЕС. В Договора за функционирането на ЕС² се посочва, че изготвянето на статистически данни се извършва при зачитане на непристрастността, надеждността, обективността, научната независимост, рентабилността и поверителността на статистическата информация; то не трябва да води до прекалени разходи за икономическите оператори.

² Член 338 от ДФЕС.

05 Регламентът относно европейската статистика³ създава Европейската статистическа система (ЕСС) като партньорство между Евростат (генерална дирекция на Комисията и статистическа служба на ЕС) и националните статистически институти (НСИ) и другите национални органи (ДНО), отговарящи във всяка държава членка за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика. В това партньорство участват също и статистическите органи на държавите от ЕАСТ.

06 В регламента се определя още как да бъде организирана ЕСС, очертани са основните задължения на нейните партньори и се предоставя рамка за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистическа информация въз основа на общи статистически принципи. Той също така представлява правното основание за изготвяне на европейските статистически програми (наричани по-нататък „програмите“), които определят основните области и цели за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика за периода на многогодишната финансова рамка. От общата сума в размер на 489 млн. евро предходната програма (2013—2020 г.) е предоставила 193 млн. евро под формата на безвъзмездна помощ на държавите от ЕСС (с допълнителни 181 млн. евро, предоставени като делегирани кредити от други генерални дирекции). По настоящата програма (2021—2027 г.) са планирани разходи в размер на 552 млн. евро⁴, включително 74 млн. евро под формата на бюджетни кредити за поети задължения за 2021 г.⁵ Понастоящем Европейската комисия обмисля преразглеждане на регламента, за да се съсредоточи върху използването на новите източници на данни, технологии и идеи, върху обмена на данни и публикуването на статистика в ситуация на криза.

³ Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г. (ОВ L 87, 31.3.2009 г.), последно именован с Регламент (ЕС) 2015/759.

⁴ Член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/690 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г.

⁵ Член 03 02 05 „Изготвяне и разпространение на висококачествена статистика за Европа“ от одобрения бюджет за 2021 г., наличен на адрес: <http://data.europa.eu/eli/budget/2021/1/oj>

07 Статистическите принципи, заложи в регламента, са доразвити в Кодекса на европейската статистическа практика („Кодекс на практиката“), чиято цел е да засили общественото доверие в европейската статистика⁶. Последната редакция на Кодекса на практиката е направена през 2017 г. (вж. [фигура 1](#)).

Фигура 1 — Принципи на Кодекса на европейската статистическа практика

КОДЕКС НА ЕВРОПЕЙСКАТА СТАТИСТИЧЕСКА СИСТЕМА

КОЙ?

Институционална среда

1. Професионална независимост
- 1а. Координация и сътрудничество
2. Мандат за събиране на данни и достъп до данни
3. Достатъчност на ресурсите
4. Ангажимент за осигуряване на качество
5. Поверителност и защита на статистическите данни
6. Безпристрастност и обективност

КАК?

Статистически процеси

7. Надеждна методология
8. Подходящи статистически процедури
9. Умерена тежест за респондентите
10. Ефективност на разходите

КАКВО?

Статистически резултати / продукти

11. Относителност
12. Точност и надеждност
13. Актуалност и навременност
14. Съгласуваност и сравнимост
15. Достъпност и яснота

Източник: ЕСП въз основа на Кодекса на европейската статистическа практика от 2017 г.

Управление на Европейската статистическа система

08 Отговорността за събирането на необходимите данни за изготвяне на европейска статистика за публично ползване (от ЕС и държавите членки) се носи от две статистически системи с отделни правни рамки, които отразяват различни структури на управление. Това са Европейската статистическа система (ЕСС)⁷ и Европейската система на централните банки (ЕСЦБ)⁸.

⁶ Член 11 от Регламент (ЕС) № 223/2009.

⁷ Както е описано в член 4 от Регламент № 223/2009.

⁸ Статистическата функция на ЕСЦБ се основава на член 5 от устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ.

09 ECC се ръководи от Комитета на Европейската статистическа система, който се председателства от Евростат и е съставен от представители на националните статистически институти на страните членки. Комитетът предоставя на ECC професионални насоки относно разработването, изготвянето и разпространението на статистически данни. Той отговаря и за Кодекса на европейската статистическа практика.

10 Евростат функционира като статистическа служба на ЕС. Ролята ѝ е да ръководи дейността по хармонизиране на статистиката в тясно сътрудничество с националните статистически органи. Основната ѝ функция е да обработва и публикува съпоставима статистическа информация на равнището на ЕС, като оценява качеството на данните, предоставяни от държавите членки.

11 ECC се подпомага от Европейския статистически консултативен комитет⁹ (наричан по-нататък „Консултативния комитет“), а дейността му по отношение на прилагането на кодекса на европейската статистическа практика се наблюдава от Европейския консултативен съвет за статистическо управление (ESGAB)¹⁰ — орган, който е съставен от независими експерти в областта на статистиката (вж. *фигура 2*).

⁹ Създаден с Решение № 234/2008/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

¹⁰ Създаден с Решение № 235/2008/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

Фигура 2 — Структура на управление на ЕСС

Източник: ЕСП.

Обхват и подход на одита

12 Общата цел на настоящия одит е да се оцени дали Комисията ефективно допринася за изготвянето на висококачествена европейска статистика.

В настоящия документ ЕСП се позовава на Евростат, когато докладва за области, за които последната носи изключителна отговорност като статистическа служба на ЕС.

13 За да отговори на одитния въпрос, ЕСП оцени дали:

- Комисията разполага с цялостна стратегия и ефективни програми за изготвяне на висококачествена статистика;
- Евростат предоставя подходяща подкрепа, дали е въвела надеждна оценка на качеството на данните, които получава, и дали при разпространението на европейска статистика прави необходимото за това, всички потребители да имат прозрачен и равен достъп; както и
- партньорските проверки се използват пълноценно за осигуряване и по-нататъшно подобряване на качеството на статистиката.

14 През 2012 г. ЕСП публикува специален доклад относно качеството на европейската статистика¹¹. При извършена през 2016 г. последваща проверка одиторите установиха, че някои от препоръките все още не са изпълнени изцяло. По тази причина и предвид наблюдаваните напоследък промени в европейската статистика, ЕСП реши да проведе нов одит на същата тема. Поради това одиторите провериха напредъка, постигнат от януари 2013 г. до декември 2021 г. Целта е констатациите и препоръките им да допринесат за ефективността на процесите на Евростат за управление на качеството и така да спомогнат за подобряване на качеството на европейската статистика.

¹¹ Специален доклад № 12/2012 на ЕСП „Подобрен ли е процесът на изготвяне на надеждна и достоверна европейска статистика в Комисията и Евростат?“

15 Одиторите избраха три тематични области (пазар на труда, бизнес и здравеопазване) и провериха дали оценката на Евростат е допринесла за по-висококачествена статистика, като е акцентирала върху събирането на данни за периода 2017—2020 г. в съответствие с критериите за качество, установени в Регламент № 223/2009. ЕСП съсредоточи своя анализ върху следните статистически дейности (вж. [приложение II](#)):

- проучването на работната сила в ЕС (LFS);
- структурната бизнес статистика;
- здравеопазването, в което се включват „здравни данни, свързани с разходи“, „здравни данни, несвързани с разходи“ и „причини за смърт“.

16 Одиторите разгледаха всички аспекти на качеството (вж. точка [03](#)) във включените в извадката държави членки (Хърватия, Италия, Кипър, Литва и Финландия). По отношение на актуалността, навременността и пълнотата, ЕСП обхвана всички държави — членки на ЕС, поради леснодостъпната документация. Одиторите подбраха извадката по шест критерия, за да гарантират относимост, същественост, широк географски обхват и добра комбинация от различни статистически системи, т.е. въз основа на данни, събрани административно или чрез проучвания.

17 Одитната работа обхвана и приноса за изготвянето на европейска статистика на други генерални дирекции на Комисията (ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ (EMPL), ГД „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ (GROW), ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“ (SANTE), както и на Европейския консултативен съвет за статистическо управление (ESGAB) и на Консултативния комитет. ЕСП не разгледа качеството на данните, изпращани от държавите членки, европейската статистика, изготвяна от ЕСЦБ, и използването на нови източници на данни.

18 Работата на одиторите се основава на критерии от различни източници, като например договорените принципи за официалната статистика, съответните насоки за прилагане и най-добрите международни практики (вж. [приложение III](#)).

19 Освен проверените данни и статистическа информация, одиторите разгледаха и съответното законодателство, международни насоки и препоръки, както и документи, предоставени от Комисията и избрани държави членки, включително техните отговори на подробни въпросници, включващи целия обхват на одита. ЕСП провери извадка от 13 случая на безвъзмездна финансова помощ в трите тематични области (вж. [приложение IV](#)), разглеждани от Евростат в рамките на програмата за 2013—2020 г. Те са свързани с проекти, изпълнявани от националните статистически институти или други национални органи в избраните за одит пет държави членки.

20 Одиторите проведоха интервюта със служители на Комисията, Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията, националните статистически институти и други национални органи в петте държави членки, както и на три международни организации (МОТ, ОИСР и СЗО). Те наблюдаваха също така заседания на Комитета на ЕСС и проведоха интервюта с настоящи и бивши членове на управителните органи на ЕСС (ESGAB и Консултативния комитет), Статистическата служба на ЕАСТ, Федерацията на европейските национални статистически дружества, Кралското статистическо дружество и експерти в областта на трудовата, бизнес и здравната статистика. Поради ситуацията с COVID-19 всички интервюта се проведоха само чрез видеоконферентна връзка.

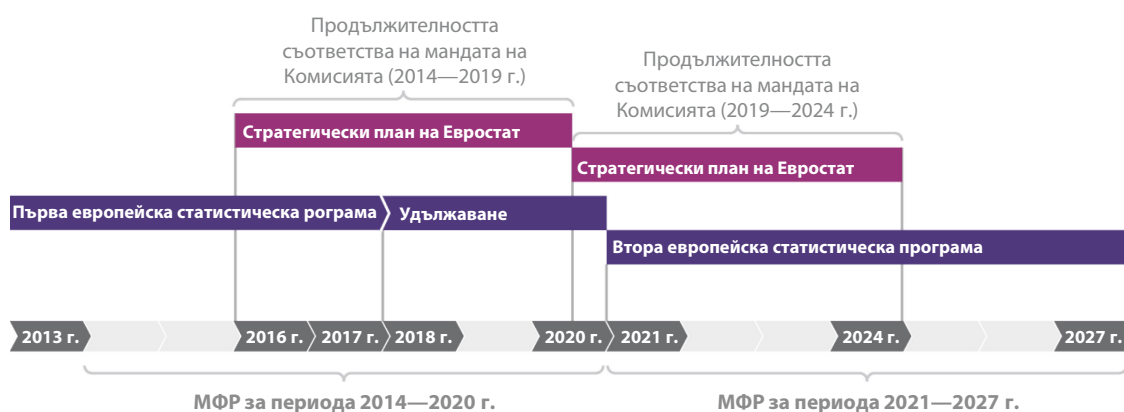
Констатации и оценки

Стратегията и програмите са отговорили на очакванията, но липсва достатъчен акцент върху иновациите и не са удовлетворени потребностите на всички ползватели

21 Комисията изпълнява стратегическите си приоритети главно чрез последователни програми, които следва да бъдат разработени така, че да отговарят на потребностите на ползвателите на европейска статистика, и при необходимост да бъдат преразглеждани, за да се отчетат всички неочаквани промени (вж. [фигура 3](#)). В разделите по-долу ЕСП разглежда дали:

- а) статистическите програми на Комисията и стратегическите планове на Евростат са добре разработени, изчерпателни и ефективно наблюдавани;
- б) програмите отговарят на потребностите на ползвателите; и
- в) програмите предоставят икономическа изгода чрез отпусканата безвъзмездна финансова помощ за националните статистически системи.

Фигура 3 — Многогодишно финансово планиране, програми и стратегии на Евростат

Източник: ЕСП.

Стратегическите планове и програми до голяма степен са отговорили на институционалните очаквания, но не са измерили изцяло напредъка

22 ЕСП разгледа програмата за периода 2013—2020 г. и стратегическите планове на Евростат за периода 2016—2020 г. и 2020—2024 г., годишните работни програми в областта на статистиката от 2013 г. насам, както и документацията относно мониторинга и оценката на програмите. Одиторите разгледаха също така текущата програма в рамките на програма „Единен пазар“ на ЕС за периода 2021—2027 г., механизма за определяне на приоритетите през периода 2013—2020 г. и разговорите в рамките на ECC през 2019 г. за изменение на тези приоритети през периода 2021—2027 г.

23 Те установиха, че програмата за периода 2013—2020 г. до голяма степен е разработена така, че да отговаря на очакванията и потребностите на институционалните ползватели на европейска статистика, и включва рамка за мониторинг. По-късно обаче Комисията прецени, че някои от ключовите показатели за изпълнение, използвани първоначално за измерване на ефективността на програмата, не са обвързани с целите на програмата или не са могли да измерят въздействието, постигнато със средствата от ЕС. Тези ключови показатели за изпълнение са заменени с други (вж. *фигура 4*). Замяната и методологическите промени в проучването за удовлетвореност на потребителите не са позволили измерването на напредъка за целия осемгодишен период.

Фигура 4 — Ключови показатели за изпълнение, използвани от Евростат за програмата за периода 2013—2020 г.

КПИ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Брой на извлеченията на данни, направени от външни ползватели от публичните бази данни на Евростат (EuroBase и Comext) през уебсайта на Евростат	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Статистически обхват (измерен като брой показатели, подпоказатели и всички техни разбивки)					✓	✓	✓
Влияние на Евростат в интернет: а) брой споменавания б) процент на отрицателните мнения					✓	✓	✓
Процент на ползвателите, които оценяват като „много добро“ или „добро“ цялостното качество на европейската статистика	✓	✓	✓	✓			
Актуалност на подгрупа от статистически данни, предоставяни от Евростат, измерена като брой дни между последния ден от референтния период на статистиката и деня на публикуване на съответния информационен бюлетин					✓	✓	✓
Процент на ползвателите, които оценяват като „много добра“ или „добра“ актуалността на европейската статистика за техните цели	✓	✓	✓	✓			
Навременност на извадка от статистически данни: среден брой дни преди (положителен) или след (отрицателен), в сравнение със законовата цел за срока: Основни европейски икономически показатели и външна търговия на ЕС	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Процент на ползвателите, които оценяват като „много добра“ или „добра“ съпоставимостта на европейската статистика между регионите и държавите	✓	✓	✓	✓			
Процент на динамичните редове, които обхващат 10 или повече последователни години					✓	✓	✓
Дължина на динамичните редове на извадка от статистически данни: Активни редове на евро показатели	✓	✓	✓	✓			

Източник: ЕСП по данни на Комисията.

Потребностите на ползвателите не са удовлетворени в достатъчна степен и все още съществуват пропуски в данните

24 За да бъдат статистическите данни **относими**, те трябва да са съобразени преди всичко с това кои ще ги използва. Изготвянето им не е самоцел, а по-скоро трябва да служи на тези, които използват данните, за да подобрят политиката и резултатите. Имайки предвид тази цел, Евростат следва да се консултира с различните потребители, за да се определят нуждите, които трябва да бъдат взети предвид при стратегическото планиране. В качеството си на основен представителен орган на потребителите Консултативният комитет следва да оказва съдействие, като спомага за разглеждането на техните искания при

процеса на планиране на програмите и установява отношения с националните съвети на ползвателите на статистическа информация¹² (вж. [фигура 5](#)).

Фигура 5 — Потребители на европейска статистика

Източник: ЕСП.

25 Евростат установява потребностите на ползвателите по редица канали. Например, тя провежда ежегодни срещи, за да се консултира с други служби на Комисията, организира два пъти годишно проучване за удовлетвореността на потребителите и провежда еднократни, неофициални консултации за конкретни продукти (напр. [европейската таблица със статистически показатели на възстановяването](#)).

¹² Вж. членове 1 и 3 от [Решение № 234/2008/ЕО от 11 март 2008 г.](#)

26 Консултативният комитет дава предимство на потребностите, произтичащи от политиките и инициативите на ЕС. Освен това 12-те членове, назначени от Комисията, участват в него в лично качество, а не като представители на научните асоциации, университетите и изследователските институти, от които идват¹³; в резултат на това те на практика не осигуряват колективна гледна точка. В него не са включени други ключови потребители и заинтересовани страни, като гражданското общество, неправителствени организации, представляващи уязвими и маргинализирани групи, и международни организации.

27 От създаването си досега Консултативният комитет не е постигнал значителен напредък в установяването на отношения с националните потребители на статистически данни. Всъщност едва през 2021 г. той е направил преглед на 23 национални съвета на потребителите на статистическа информация и е изготвил планове за засилване на сътрудничеството си с тях. Нещо повече, по време на своята работа одиторите откриха доказателства, че дейността на италианския съвет на потребителите е била преустановена, а в Хърватия все още не функционира такъв съвет.

28 Одитът установи пропуски при здравните данни, несвързани с разходи, и при данните за заболяемостта. Здравните данни, несвързани с разходи, като например здравните ресурси и дейности, се подават доброволно и наборите от данни все още са непълни, тъй като не всички държави членки предоставят на Евростат всички договорени данни. Очаква се да бъде приет проект на регламент за изпълнение, в който ще бъде определен минимален списък с изисквания, и първото предаване на данни се очаква през 2023 г. Освен ако на някои държави членки не бъдат предоставени дерогации, се очаква качеството (включително пълнотата) да се подобри. Статистиката за заболяемостта се разработва от повече от 10 години и все още не е завършена.

29 Друг важен пропуск, който ЕСП откри, е свързан с определението на ЕС за МСП, което Евростат не прилага правилно поради трудности при получаването на всички финансови данни в някои държави членки. Определението за МСП в европейската статистика се основава само на броя служители (по-малко от 250 души) и пренебрегва финансовите критерии (годишен оборот и балансово число).

¹³ Вж. член 4 от [Решение № 234/2008/ЕО от 11 март 2008 г.](#)

Не се осигурява достатъчно финансиране за европейската статистика и то не е добре насочено към иновативни проекти

30 Комисията следва да отговори на основните потребности на ползвателите и да допълни националното финансиране, като предостави на националните статистически системи достатъчно финансови ресурси, както се препоръчва в международните насоки (вж. [приложение III](#)). Програмното финансиране се разпределя чрез годишни работни програми, които се изготвят и приемат от Комисията и обхващат финансиране под формата на безвъзмездна финансова помощ, чрез обществени поръчки и други споразумения. Многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. включва 552 млн. евро за програмата — около 78,9 млн. евро годишно (+29 % в сравнение със средногодишната стойност за периода 2013—2020 г.). Годишният принос на ЕС за ЕСС представлява 2,4 % от общите прогнозни разходи за изготвяне на официална статистика (около 3 млрд. евро през 2020 г. според проучване за оценка на разходите, извършено от Евростат¹⁴).

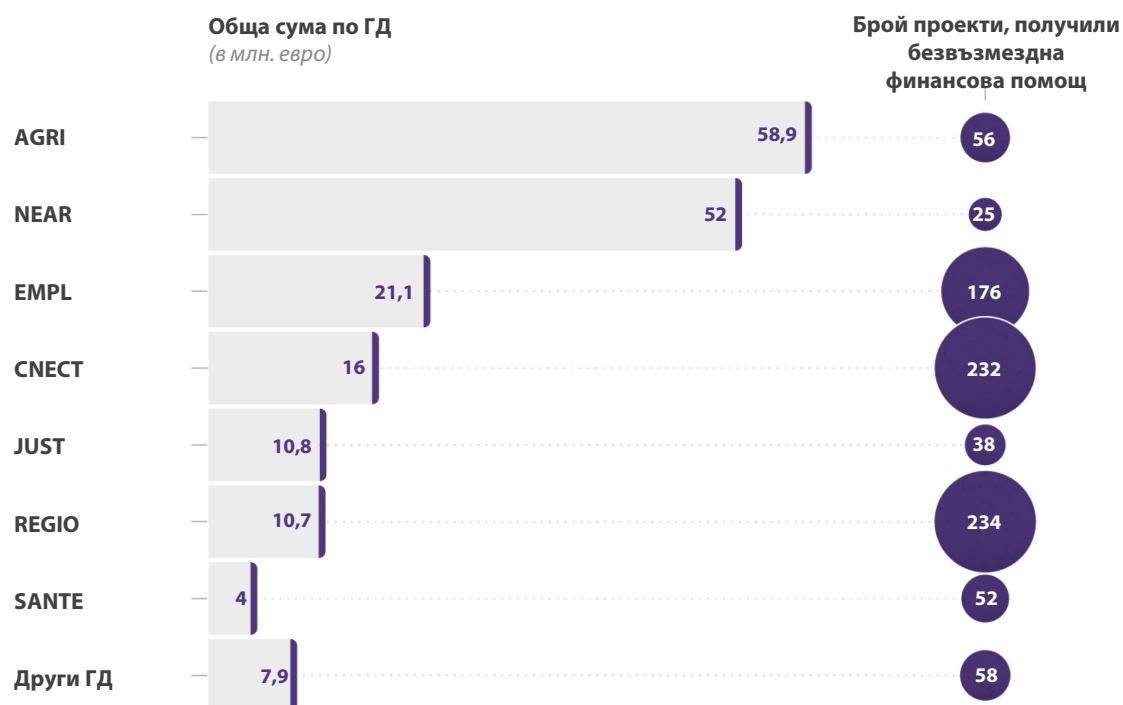
31 Безвъзмездната финансова помощ е най-широко използваното и най-добре установеното средство за насърчаване на разработването на нови статистически данни в отговор на потребностите, идентифицирани от институционалните ползватели. Тя се основава на търсенето и финансира около 70 % от разходите по проекти за разработване на статистически дейности, като например създаване на нови модули за изследвания, събиране на данни лице в лице и телефонни интервюта.

32 Евростат управлява също и безвъзмездна финансова помощ, осигурявана от други служби на Комисията (например ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ и ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“) извън програмата (вж. [фигура 6](#)). Подобно на отпусканата по програмата, целта на тази безвъзмездна финансова помощ е да се насърчи разработването на статистически данни, които да отговарят на специфичните нужди на генералните дирекции, макар че понякога тя се използва и за статистически дейности, които вече са задължителни. В този контекст през 2012 г. ЕСП препоръча следното: „За да постигне пълно прилагане на Кодекса на европейската статистическа практика, Комисията следва [...] д) [...] постепенно да премахва механизма за отпускане на оперативни кредити за изготвяне на статистика чрез вторично оправомощаване“; ЕСП смята, че сегашната уредба, при която Евростат е финансово зависима от

¹⁴ Евростат, *Support for the Final Evaluation of the European Statistical Programme 2013-2020*, юли 2021 г., стр. 43.

други генерални дирекции, не е напълно съобразена с международните препоръки и най-добрите практики за осигуряване на адекватни ресурси и не насърчава институционалната независимост.

Фигура 6 — Безвъзмездна финансова помощ за статистически цели, предоставена от други генерални дирекции, но управлявана от Евростат, за периода 2013—2020 г.

Бележка: Другите генерални дирекции включват ГД „Международно сътрудничество и развитие“, ГД „Образование, младеж, спорт и култура“, ГД „Миграция и вътрешни работи“ и ГД „Мобилност и транспорт“.

Източник: ЕСП по данни на Комисията.

33 ЕСП установи, че до голяма степен безвъзмездната финансова помощ от ЕС се използва за покриване на институционалните нужди, като със значителна част от нея се финансират задължителни статистически дейности, а в някои случаи се покриват обичайните разходи за персонал на националните статистически системи. Само с малка част от безвъзмездната финансова помощ се финансират иновативни проекти (напр. пилотни изследвания за статистиката на заболяемостта) със значителна добавена стойност, които иначе не биха били финансирани на национално равнище.

34 Финансираните проекти трябва да бъдат оценени, за да се провери дали постигат целите си и дали осигуряват ползи, съизмерими с вложените ресурси. Въпреки че отделните случаи на отпусната безвъзмездна финансова помощ са били оценени, като цяло не е направена обосновка на качествена оценка на резултатите, което рискува да ограничи възможностите за проследяване и да намали устойчивостта на резултатите.

Евростат предоставя необходимата подкрепа на националните статистически системи, но продължават да съществуват слабости в оценката и разпространението на данни

35 Задачата на Евростат е да разработва, изготвя и разпространява европейска статистика¹⁵. За тази цел тя оказва подкрепа на националните статистически институти, оценява качеството на данните, получени от държавите членки, в съответствие с установените критерии (вж. точка **03**), след което ги консолидира и публикува. Критериите за качество „относимост“ и „достъпност и яснота“ са разгледани съответно в точки **24—29** и **59—69**.

36 Евростат следва да разполага с ефективна система за управление на качеството с писмени процедури за оценка на качеството на всяка тематична област¹⁶ (вж. *фигура 7*).

¹⁵ Член 6 от Регламент (ЕС) № 223/2009.

¹⁶ Решение 2012/504/ЕС на Комисията и Кодекс на европейската статистическа практика.

Фигура 7 — Процес на оценка на качеството: от предоставянето до публикуването на данните

Източник: ЕСП въз основа на информация от Комисията.

37 В разделите по-долу ЕСП разглежда дали Евростат:

- предоставя на националните статистически институти подходяща подкрепа;
- прави надеждна оценка на качеството на входящите данни; както и
- следи при разпространението на статистическа информация всички потребители да имат прозрачен и равен достъп.

Евростат предоставя необходимата подкрепа на националните статистически системи

38 В ролята си на координатор за подобряване на качеството на европейската статистика Евростат следва да предоставя на държавите членки навременна и подходяща подкрепа и да развива мрежи за сътрудничество с цел насърчаване на обмена на знания¹⁷. От наличните документи ЕСП установи, че подкрепата, която Евростат оказва на държавите членки, обикновено е подходяща и навременна. Например настъпването на пандемията от COVID-19 поражда безпрецедентно търсене от страна на правителствата, медиите и обществеността като цяло на бърза и надеждна статистика в няколко области (вж. [приложение I](#)). Малко след избухването на пандемията Евростат е издала насоки и методологически бележки за изготвянето на набори от данни, например проучването на работната сила в ЕС.

¹⁷ Член 6, параграф 3 и членове 7, 15 и 18 от [Регламент \(ЕС\) № 223/2009](#), [Решение 2012/504/ЕС на Комисията](#).

39 Въпреки това Евростат не разполага с писмени вътрешни процедури за предоставяне на подкрепа, по-специално по отношение на сроковете. ЕСП откри примери за сложни методологически проблеми, чието разрешаване е отнело много време. Например проблемът как да се третират данните за дългосрочните грижи (разграничение между социални и здравни) съществува от въвеждането през 2015 г. на Системата на здравни сметки от 2011 г.¹⁸. Проблемът засяга пълнотата и съпоставимостта на данните в тази област. Работна група е започнала работа по този въпрос през февруари 2022 г. и се очаква да представи доклад до края на 2023 г.

Докладите относно качеството на държавите членки не са напълно хармонизирани и документиранни

40 Наръчникът на ЕСС предоставя насоки за изготвянето от партньорите на ЕСС на доклади относно качеството на данните от гледна точка на производителите и потребителите за целия спектър от статистически процеси и крайни продукти. За всеки набор от статистически данни тези доклади следва да бъдат хармонизирани в рамките на самите статистически процеси и между тях, за да се спазват насоките, целящи да се предоставя на потребителите и производителите съществена информация за процесите на събиране и валидиране на данните.

41 ЕСП провери дали докладите относно качеството, представени от държавите членки в трите тематични области, обхванати от одита, са в съответствие с Наръчника на ЕСС и включват информация, която е подходяща и хармонизирана, за да позволи надлежна оценка и разбиране на съответните статистически резултати.

42 Секторните регламенти изискват държавите членки да изпращат на Евростат доклади относно качеството и метаданни на интервали от не повече от пет години. Всеки голям интервал между два доклада увеличава риска описанията на източниците и методите да са се променили между два набора от данни. Освен това една от петте държави членки от извадката на ЕСП (Хърватия) все още не е представила очаквания от нея доклад относно качеството на данните за критерия „причини за смърт“. Не съществува правно изискване за представяне на доклад относно качеството за здравните данни, несвързани с разходи; от държавите

¹⁸ Регламент (ЕС) 2015/359 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕО) № 1338/2008.

членки обаче се очаква да представят файл с метаданни, който не е предвиден в структурата на докладите относно качеството.

43 Съществуват различия в докладването между и дори в рамките на статистическите дейности. Степента на подробност варира сред държавите членки от извадката на ЕСП; някои от тях не предоставят достатъчно информация за правилното разбиране и оценка на качеството на данните. Освен това, с изключение на „причини за смърт“, структурата на докладите относно качеството не следва насоките. Тези несъответствия водят до непълна информация, която може да бъде объркваща за потребителите.

Извършваната от Евростат оценка на качеството не е спомогнала да се гарантира напълно надеждността на данните

44 Евростат е правно упълномощена да извършва проверки на място в държавите членки в статистически области като процедурата при прекомерен дефицит и брутният национален доход. Тя не разполага с подобни правомощия в трите области, обхванати от одита на ЕСП. Като се има предвид, че приносът на ЕС чрез редица инструменти за финансиране, като например новия Фонд за възстановяване и устойчивост, се изчислява въз основа на европейска статистическа информация, за която Евростат не разполага с правомощия за верифициране (напр. пазар на труда и население) и следователно не може да гарантира надеждността ѝ, съществува риск всяко разпределение на средства на ЕС въз основа на такива информация да бъде неточно.

45 Евростат е разработила писмени процедури за валидиране на данните във всяка от разгледаните от одиторите тематични области. Тези процедури обаче не включват по-задълбочени проверки на качеството на данните в държавите членки, като например проверки на място.

46 Евростат е разработила също така наръчници за потребителите и насоки за наблюдение на спазването на законодателството на ЕС в областта на статистиката. В тези насоки обаче липсва график за собствените ѝ действия, ако установи, че дадена държава членка не спазва сроковете, определени в правилата.

47 Евростат използва редица ИТ инструменти за извършване на проверки за валидиране (по въпроси като логика, достоверност, последователност, проценти на ревизиране и годишни проценти на изменение). Някои от тези проверки са вградени във файловете, които включват въпросника, който държавите членки трябва да попълнят, така че да могат да открият и коригират евентуални грешки преди изпращането. След като бъдат извършени проверките за валидиране, на държавите членки се изпраща за одобрение доклад за валидиране; едва тогава техните данни могат да бъдат разпространени по-широко.

48 Евростат, ОИСП и СЗО събират и разпределят помежду си валидирането на „здравни данни, свързани с разходи“ и „здравни данни, несвързани с разходи“, като извършват проверките по идентичен начин. Валидирането на данни от проучването на работната сила в ЕС за показателите „причини за смърт“ и „здравни данни, свързани с разходи“ се извършва по сходен начин от всички държави членки. Окончателните оценки на качеството за всяка държава членка обаче не са структурирани, не документират и не предлагат решения за всички открити проблеми. За другите тематични области („здравни данни, несвързани с разходи“ и „структурна бизнес статистика“) ЕСП получи файлове с данни, но не и окончателни оценки на качеството. ЕСП констатира, че Евростат е наясно с проблемите с качеството на данните, възникващи в резултат на работата ѝ по валидиране или от информацията, предоставена от държавите членки. За разрешаването на някои проблеми с качеството на данните е необходимо много време (вж. например обсъждането на данните за дългосрочните грижи в точка 39).

49 За одитирания период ЕСП откри слабости по отношение на **точността** на данните в трите одитирани области (вж. [каре 1](#)).

Каре 1

Примери за слабости, свързани с точността

Проучване на работната сила в ЕС

- Процентът на неотговорилите е много висок при трите държави членки, в които проучването на работната сила в ЕС е доброволно. През 2018 г. той е 34,5 % във Финландия, 21,6 % в Литва и 42,4 % в Хърватия. През второто тримесечие на 2020 г. процентът на неотговорилите за *всички* държави членки е достигнал най-високата си стойност — 34,6 %, поради пандемията.

- В член 3, параграфи 1 и 2 от [Регламент \(ЕО\) № 577/98](#) се изисква използването на „относителна стандартна грешка“ при анализа на представителността. Въпреки това Евростат не изчислява и не използва в своя анализ относителните стандартни грешки, предоставени от държавите членки.

Структурна бизнес статистика

- ЕСП не откри доказателства Евростат да е оценила процента на отговорилите или доверителните интервали.
- От 1995 г. насам, в съответствие с [Регламент \(ЕО\) № 696/93](#), от държавите членки се изисква да изготвят своята структурна бизнес статистика, като използват понятието „предприятие“ вместо „юридическа единица“ и „отраслова единица (ОЕ)“ вместо „установяване“. Евростат е започнала да налага спазването на Регламента през 2015 г. Някои държави членки все още са в процес на прилагане на новата статистическа единица. В годината, в която те за първи път правят това, промените задължително оказват влияние върху данните и предизвикват прекъсване на динамичните редове. ЕСП не откри доказателства Евростат да е поискала методологиите на държавите членки, за да може да извърши задълбочен анализ на работата им в това отношение, или да е предприела някакви други действия.

Причини за смърт

- Въпреки че електронните смъртни актове биха позволили по-бързо докладване на смъртните случаи, в Кипър, Италия и отчасти във Финландия (85 %) все още се използват смъртни актове на хартия. Националните статистически институти ги събират и обработват, като използват Iris — автоматизирана система за кодиране, която има за цел да подобри международната съпоставимост. В Италия 20 % от актовете, отхвърлени от Iris (120 000 годишно), се кодират ръчно от един екип от експерти, а в Кипър всички се кодират ръчно. Ръчното кодиране на актовете увеличава риска от грешки.

50 ЕСП провери дали Евростат е анализирала спазването на концептуалните рамки и степента на **съпоставимост** и **съгласуваност** на данните и откри слабости във всички тематични области, обхванати от одита (вж. [каре 2](#)).

Капе 2

Примери за слабости, които засягат съпоставимостта на данните

Проучване на работната сила в ЕС

- Степента на подробност на въпросниците в проучването на работната сила в ЕС, приложени в петте анализирани от ЕСП държави членки, се различава. Одиторите не получиха документални доказателства, че Евростат е анализирала правилно как въпросниците се съпоставят със задължителните променливи. С новия рамков регламент, който е в сила от 2021 г., Евростат е започнала да работи за установяване и отстраняване на тези слабости.

Структурна бизнес статистика

- Фактът, че държавите членки са приели новата единица „предприятие“ по различно време, се е отразил не само при данните между отделните държави, но и при разгледаните периоди от време. Във файла с метаданни на Евростат и в докладите относно качеството на държавите членки се посочват прекъсвания във времевите редове, дължащи се на въвеждането на единицата „предприятие“. Като се има предвид новата статистическа единица, Евростат не е поискала преизчисляване на данните от предходни години, за да се осигури съпоставимост във времето.

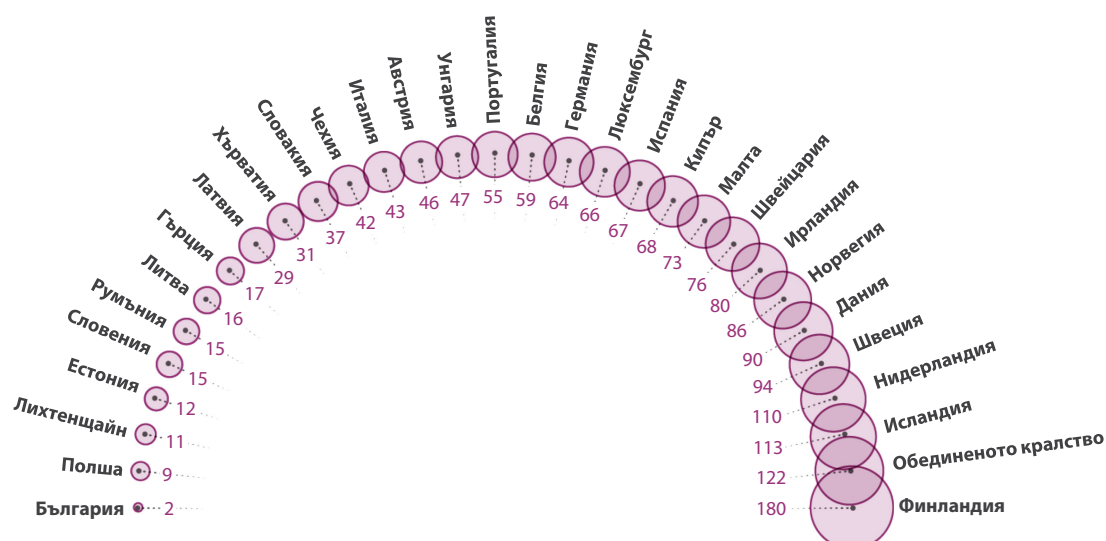
Здравни данни, свързани с разходи

- Разходите на непазарните доставчици (главно публични здравни заведения) следва да се оценяват, като се използва подходът на разходите, който включва потреблението на основен капитал и всички производствени разходи на принципа на текущото начисляване. От петте държави членки, включени в извадката, само Италия прилага този подход, като използва данни от националните сметки, с което се гарантира, че тези субекти са правилно оценени.

51 ЕСП установи също така, че данните за „причини за смърт“ се различават значително, което показва, че въпреки редица насоки за хармонизация, те не се кодират по един и същ начин във всички държави членки. На **фигура 8** е илюстрирана недостатъчната възможност за съпоставяне на данните за деменцията като част от критерия „причини за смърт“. Вижда се, че съществуват значителни разлики в начина, по който държавите членки кодират деменцията —

едно от най-скъпопоструващите заболявания¹⁹ и втората водеща причина за смърт в страните с високи доходи²⁰. Освен това, въпреки че болестта на Алцхаймер представлява в световен мащаб 60—70 % от всички случаи на деменция²¹, нейният дял в категорията „деменция“ от показателя „причини за смърт“ варира през 2018 г. от 3,4 % в Малта до 99,9 % в Румъния. ЕСП установи също така големи различия в дела на смъртните случаи, дължащи се на респираторни заболявания като пневмония и грип.

Фигура 8 — Деменцията, включително болестта на Алцхаймер, като причина за смърт — пример за недостатъчна съпоставимост (стандартизиран коефициент на смъртност, 2018 г. на 100 000 жители)

Бележка: Въз основа на Международната класификация на болестите (МКБ-10). Групата на болестта на Алцхаймер и други деменции включва G30 (Алцхаймер) и F01—F03 (други деменции). Франция не е предоставила данни за 2018 г. (51 през 2017 г.).

Източник: ЕСП въз основа на данни на Евростат относно причините за смърт.

¹⁹ El-Hayek, Y., *Tip of the Iceberg: Assessing the Global Socioeconomic Costs of Alzheimer's Disease and Related Dementias and Strategic Implications for Stakeholders*, Journal of Alzheimer's Disease, 70, 2019 г., стр. 323—341.

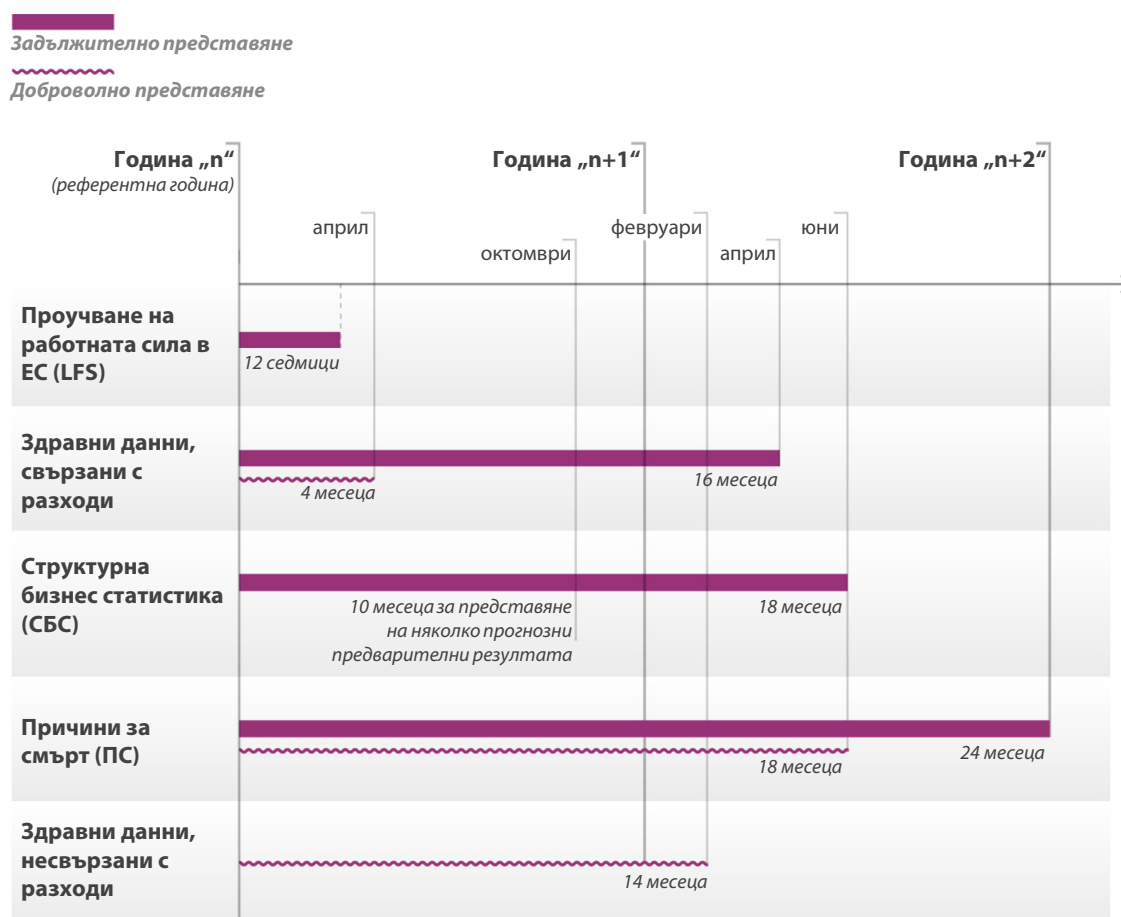
²⁰ C3O, *The top 10 'causes of death*, 9 декември 2020 г.

²¹ C3O, *Dementia: Key facts*, 2 септември 2021 г.

52 Различията в здравните резултати може да се дължат не само на разликите в системите на здравеопазване или здравословното състояние на населението, но също така на разликите в националните и/или автоматизираните практики за кодиране, в резултат на които някои данни не е възможно да бъдат сравнявани.

53 В статистиката **актуалността** и **навременността** са важни за ефективното вземане на решения. За трите одитирани области в секторните регламенти са посочени референтни периоди и конкретни дати, до които държавите членки трябва да представят на Евростат данни и доклади относно качеството/файлове с метаданни (вж. [фигура 9](#)). Повечето държави членки предоставят данни само ако и доколкото се изисква от регламентите.

Фигура 9 — Крайни срокове за представянето на данни от държавите членки

Източник: ЕСП.

54 Както се вижда от [фигура 9](#), статистическите данни в някои области могат да бъдат представени най-късно до 24 месеца след референтния период, което намалява ползата от тях за потребителите. През 2018 г., 2019 г. и 2020 г. само съответно шест, девет и осем държави членки доброволно са изпратили здравни данни, свързани с разходи, в рамките на четири месеца след края на референтната година, което съответства на по-навременни данни. Освен това, когато възникнат нови потребности, ЕСС не разполага с необходимата процедурна гъвкавост, за да реагира бързо с нови набори от данни. Това е станало особено ясно във връзка с COVID-19, за който не са предоставени своевременно здравни данни и бизнес статистика. По отношение на данните за причините за смърт по-специално беше необходимо да се намерят алтернативни начини на изчисляване на процента на смъртност, а именно, да се организира доброволно събиране на данни за броя на смъртните случаи на седмична база, за да може да се изчисли свръхсмъртността на месечна база (вж. [приложение V](#)).

55 ЕСП констатира недостатъци по отношение на навременността във всички статистически области, обхванати от одита. Закъсненията при подаването на данни, които вече са остарели, правят целия процес неефективен от гледна точка на удовлетворяване на потребностите на ползвателите. Наличната информация за действителните дати на представяне на данни от държавите членки свидетелства за закъснения на статистическите данни от проучването на работната сила в ЕС и данните за здравеопазването спрямо правноустановените срокове. Примери за забавяне при събирането на здравни данни са показани в [каре 3](#). Такава информация не беше налична за структурната бизнес статистика, така че ЕСП не можа да оцени положението в тази област.

Каре 3

Примери за закъснения при подаването на данни

Здравни данни, свързани с разходи

- В периодите на събиране на данни през 2018 г. и 2019 г. (референтни години 2016 г. и 2017 г.) една държава членка е изпратила цялата необходима информация със закъснение от 44 дни. Другите закъснения не са надхвърляли 17 дни.
- Положението се е влошило през 2020 г., когато осем държави членки са пропуснали крайния срок за подаване на данните. Закъснението варира между 21 и 75 дни.

Причини за смърт

- През 2018 г. (референтна 2016 г.) три държави членки са изпратили изискваните данни след крайния срок. Изисквало се е подаването на файлове с метаданни, но три държави членки са ги подали със закъснение, а седем изобщо не са ги изпратили.
- През 2019 г. и 2020 г. (за референтни години 2017 г. и 2018 г.) 13 държави членки са подали данни в рамките на 18 месеца. Три от тях са изпратили данните след крайния срок, но не са изпратили изискваните файлове с метаданни. По-специално Франция не е изпратила данни за 2017 г. до септември 2021 г. (закъснение от 21 месеца) и все още не е изпратила данни за 2018 г. и 2019 г. Едва след съответно 12 и 14 месеца Евростат е изпратила писма до Франция за неспазване на регламента.

Здравни данни, несвързани с разходи

- През 2018 г. десет държави членки, включително Обединеното кралство, са предоставили поне първата версия на въпросника за данните след договорения срок, а четири са закъснели само с окончателния въпросник.
- През 2019 г. и 2020 г. съответно 19 и 11 държави членки са представили своите данни (поне един въпросник) и файлове с метаданни след крайния срок.

56 При съставянето на агрегирани данни за ЕС Евростат следва да прави прогноза за данните на държавите членки, когато е необходимо. ЕСП установи, че държавите членки често не са предоставяли данни за трите одитирани тематични области или че са докладвали със закъснение. В такива случаи (например статистически здравни данни, несвързани с разходи, и структурна бизнес статистика) Евростат е използвала прогнозни стойности за целите на получаването на агрегирани данни за ЕС. Едно от изключенията е агрегираната информация за ЕС за 2018 г. за показателя „причини за смърт“, която не е били изготвена, тъй като Евростат не е изчислила прогнозна стойност за Франция (вж. [каре 3](#)).

В докладите до Парламента и Съвета липсват хармонизирана информация и показатели за мониторинг

57 И накрая, от Комисията се изисква на всеки три години да докладва на Парламента и на Съвета за качеството на статистическите данни, които оповестява, с изключение на здравната статистика. ЕСП анализира двата последно изпратени доклада, които се отнасят до статистическите данни от проучването на работната сила в ЕС и структурната бизнес статистика. Одиторите установиха, че степента на детайлност в двата доклада е различна и информацията е недостатъчна, за да се добие ясна представа за съществуващите слабости (вж. [каре 4](#)).

Каре 4

Слабости на докладването относно качеството, представяно на Парламента и на Съвета

Проучване на работната сила в ЕС — доклад за 2019 г.

- Налице е информация за някои мерки, насочени към точността, но липсва сравнителен анализ за периода 2014—2017 г.
- Включена е таблица, показваща броя на календарните дни между края на референтната година и разпространението на националните данни от Евростат, но не е посочено кои държави членки кога са предоставили данни.
- Липсва информация за статистиката за достъпа до микроданни, за яснотата на уебсайтовете или за това кои държави членки са имали прекъсвания във динамичните редове.

Структурна бизнес статистика — доклад за 2021 г.

- Държавите членки са групирани в категории според степента на спазване на изискванията, но няма информация за критериите за групиране, а държавите във всяка категория не са посочени поименно.
- Липсва информация за идентифициране на държавите членки, които са докладвали със закъснение, и не се посочва продължителността на закъсненията.
- Не се посочват евентуалните проблеми със съпоставимостта, породени от въвеждането на новата статистическа единица „предприятие“.
- Липсва информация за потенциала на усилията за по-добро удовлетворяване на потребностите на ползвателите, като например по-навременни данни и наличие на набор от данни за МСП, според дефиницията на ЕС за тях.

58 В нито един от докладите не са използвани подробни показатели за мониторинг, които да измерят напредъка относно разпоредбите във връзка с проучването на работната сила в ЕС и структурната бизнес статистика. Необходими са подходящи показатели за всеки статистически резултат, за да се извършва надлежен мониторинг на изпълнението на разпоредбите и да се съставя хармонизирана информация за качеството на данните.

Процедурите за разпространение на данни не са достатъчно хармонизирани

59 За да осигури **достъпност** и **яснота** при разпространението на статистически данни, Евростат следва, наред с другото, да разполага с подходящи писмени процедури, както и политика и календар за разпространението на данните²². Политиката за оповестяване следва да прави разлика между различните видове публикации и разбивки, а календарът за разпространението и политиката и календарът на ревизиите следва да бъдат предварително публично известени.

60 Документите, които ЕСП разглежда, показват, че Евростат е създала набор от инструменти и процедури, като например редакционни правила, които прилага в процеса на разпространение на данните. Въпреки това няма правила, които да установяват времева рамка на периода от събирането до публикуването на данните от Евростат, включително да определят изискване за публикуване на данните от всички държави членки на една и съща дата. От средата на 2021 г. Евростат разработва и публикува годишен календар за разпространението на основните продукти в съответствие с Кодекса на практиката.

61 ЕСП провери датите на публикуване на данните от проучването на работната сила в ЕС и здравните данни, свързани с разходи, които бяха единствените файлове, предоставени на одиторите. През периода 2018—2020 г. не всички данни на държавите членки от проучването на работната сила в ЕС са били разпространени на една и съща дата от Евростат. Същото се отнася и за здравните данни, свързани с разходи, тъй като някои държави членки (вж. точка [54](#) и [каре 3](#)) са закъснели с подаването на данните и с отговорите на въпросите от Евростат по време на процеса на валидиране. Закъсненията в разпространението са удължили периода между референтната година и датата на публикуване.

62 В съответствие с Кодекса на практиката Евростат е разработила и публикувала годишен календар за разпространението на основните продукти за 2022 г. Въпреки това по отношение на трите тематични области на одита не са публикувани някои подробности (показатели, разбивка по нива на класифициране, референтни периоди, елементи в процес на ревизиране и т.н.).

²² Както е посочено в Кодекса на практиката от 2017 г.

63 Една от целите на политиката и календара на ревизиите е да се информират потребителите за предвидимото въздействие на планираните промени върху съпоставимостта, като по този начин се подготвят по-добре да прогнозират и управляват прекъсванията във динамичните редове (вж. [приложение III](#)). ЕСП констатира, че Евростат е извършвала актуализации при постъпване на подадените данни и при необходимост от ревизии и корекции. Евростат няма обща политика за ревизиите, но са разработени специални политики за области като бизнес статистиката. В други области, като „здравни данни, свързани с разходи“ и „причини за смърт“, данните се ревизират, но не са предмет на обща политика; ревизиите зависят от политиката на всяка държава членка.

Достъпът до данни преди тяхното оповестяване може да създаде риск за равнопоставеността и да позволи изтичане на информация

64 За да се изгради доверие в официалната статистика, както правната рамка на ЕС, така и международните статистически принципи предвиждат еднакво третиране за всички потребители²³. Съответните международни насоки са още по-ясни, тъй като в тях се споменава и едновременният достъп (вж. [приложение III](#)).

65 В партньорската проверка от 2014 г. Европейският консултативен съвет за статистическо управление (ESGAB) е счел, че има сериозни основания за пълна забрана на достъпа до данни преди тяхното оповестяване и е препоръчал пълно проучване на въздействието на тази мярка (вж. [приложение VI](#): 2014/11). В последствие консултативният съвет е формулирал четири други препоръки, наред с другото, за намаляване на честотата и броя на статистическите данни, до които се предоставя достъп преди оповестяването им, и за хармонизиране и прозрачност на практиките за предварително оповестяване сред партньорите на ЕСС (2015/5, 2015/6, 2015/7, 2018/1²⁴). ЕСП констатира, че Евростат е постигнала известен напредък в изпълнението на тези препоръки. През 2021 г. Европейският консултативен съвет за статистическо управление е поискал от Евростат да извърши критичен преглед на практиката си за предоставяне на

²³ Член 2 и член 18, параграф 1 от [Регламент № 223/2009, изменен](#); член 6, параграф 2 от [Решение на Комисията от 2012 г. относно Евростат и кодифицираните принципи на ООН \(Фундаментални принципи на официалната статистика на ООН \(UNFP\) и Принципите, ръководещи международните статистически дейности\)](#).

²⁴ [ESGAB's Annual Report 2015](#) и [Opinion of the ESGAB concerning the implementation of the Commission's commitment on confidence \(2018\)](#).

достъп до статистически данни преди тяхното оповестяване в рамките на Комисията (вж. [приложение VI](#): 2021/4). В отговор Евростат се е съгласила да предостави преглед на текущото състояние на съществуващите меморандуми за разбирателство с другите служби на Комисията.

66 Достъпът до данни преди тяхното оповестяване е оправдан на равнището на ЕСС въз основа на Кодекса на практиката²⁵. Евростат предоставя достъп до определени ключови данни преди оповестяването им на своето висше ръководство, ГД „Икономически и финансови въпроси“, ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ и ЕЦБ, както и на медиите. Акредитираните новинарски агенции получават предварително по електронен път новинарски съобщения под ембарго (със забрана за разпространяване на информацията за данните до тяхното официално публикуване)²⁶. За разлика от тях Националният статистически институт на Италия предоставя достъп до данни преди тяхното оповестяване само по време на брифинг за журналисти без външен контакт (системата „под ключ“ („lock-up“))²⁷. ЕСП счита, че механизмът на Евростат не може да предотврати изтичането на данни.

67 Достъпът до макроикономически данни за ЕС преди тяхното оповестяване крие риск от икономическо облагодетелстване от страна на тези, които получават ранен достъп (вж. [каре 5](#)). Възможността за достъп до данни преди тяхното оповестяване може да доведе до възползване от икономически облаги, които да доведат до сериозно изкривяване на пазара.

²⁵ [Принцип 6](#): „Всички потребители имат равен достъп до оповестените статистически данни по едно и също време. Случаите на привилегирован достъп до статистически данни от страна на външен потребител преди [тяхното] оповестяване следва да бъдат ограничени, добре обосновани, контролирани и публично оповестени“.

²⁶ [Protocol on impartial access to Eurostat data for users](#), януари 2014 г.

²⁷ Национален статистически институт на Италия, [Embargo: a policy for transmitting correct information](#).

Каре 5

Проучване на потенциалното въздействие на достъпа до данни преди тяхното оповестяване върху капиталовите пазари

Анализ на данни за търговията от периода януари 2011 г. до март 2017 г., извършен в **Швеция**, където не се предоставя достъп до данни преди тяхното оповестяване, е установил, че шведската крона не е показала никакви колебания или признаци на движение преди оповестяването на официалните макроикономически данни.

В **Обединеното кралство**, където е имало широк достъп до данни преди оповестяването им, извършен анализ на данни за търговията за периода от април 2011 г. до декември 2016 г. е показал рязко движение на британската лира в часа преди оповестяването на данните. В резултат на това през юли 2017 г. националният статистически институт на Обединеното кралство е решил да наложи по-големи ограничения върху достъпа до данни преди тяхното оповестяване.

Анализ на данни за търговията за периода от 2012 г. до 2017 г. в **Германия**, където също е имало широко разпространен достъп до данни преди тяхното оповестяване, е показал, че валутните фючърси в евро се движат повече от обичайното в тридесетте минути преди оповестяването на данните. В резултат на това през декември 2017 г. националният статистически институт на Германия е решил да наложи ограничения върху достъпа на новинарските агенции до данни преди тяхното оповестяване.

И накрая, в **САЩ**, където се предоставя достъп до данни преди оповестяването им, анализ на данни за търговията за периода от януари 2008 г. до март 2014 г., извършен през 2016 г., е събрал доказателства за значителна информирана търговия преди официалното време на оповестяване на макроикономическите съобщения в САЩ.

Източник: Kurov, A. et al., *Price drift before U.S. macroeconomic news: private information about public announcements?*, Работен документ № 1901, ЕЦБ, 2016 г.; Kurov, A. et al., *Drift Begone! Release Policies and Preannouncement Informed Trading*, 2021 г.; Georgiou, A., *Prerelease access to official statistics is not consistent with professional ethics*, Statistical Journal of the IAOS, том 36, бр. 2, стр. 313—325, 2020 г.; Georgiou, A., *Pre-release access to official statistics is not consistent with professional ethics: Some additional reflections*, Statistical Journal of the IAOS, том 38, бр. 1, стр. 321—329, 2022 г.

68 За целите на прозрачността съгласно международните добри практики се препоръчва съобщенията за медиите да се придружават от списък на лицата, получили достъп до данните преди оповестяването им. Уебсайтът на Евростат обаче не предоставя изчерпателна информация за всички потребители и определени длъжности, които се ползват от такъв достъп.

69 В ЕСС поне десет държави (Чехия, Дания, Хърватия, Италия, Полша, Словения, Финландия, Швеция, Исландия и Норвегия) са премахнали практиката да предоставят достъп на правителствата и/или медиите до данни преди тяхното оповестяване. Поради това тези практики в рамките на ЕСС остават нехармонизирани (вж. точка **65**).

Потенциалът на партньорските проверки за постигане на подобрения не е използван пълноценно

70 Партньорските проверки се използват за оценка на цялостното спазване от Евростат и националните статистически системи на принципите в Кодекса на практиката, който е крайъгълният камък на общата рамка за качество на ЕСС. Партньорската проверка на националните статистически системи се извършва от екип от експерти, а тази на Евростат от Европейския консултативен съвет за статистическо управление. От първото приемане на Кодекса на практиката през 2005 г. ЕСС е организирала три кръга саморегулирани партньорски проверки, което означава, че решенията във връзка с проверките се вземат вътрешно от Комитета на ЕСС (вж. **фигура 2**). В разделите по-долу ЕСП разглежда дали:

- а) Комисията е изпълнила ефективно препоръките от втората партньорска проверка;
- б) мониторингът на Евростат на напредъка, постигнат от националните статистически системи по отношение на изпълнението на препоръките от втората партньорска проверка, е бил ефективен; както и
- в) моделът на третия кръг от партньорски проверки на националните статистически системи е подходящ за целта.

Комисията е постигнала добър напредък в изпълнението на повечето препоръки от партньорските проверки

71 За да може препоръките на Европейския консултативен съвет за статистическо управление да имат максимално въздействие, е важно Комисията да ги изпълни бързо и възможно най-пълно. Ако това не бъде направено, тя следва да представи подходяща обосновка в съответствие с международните статистически насоки, препоръки и добри практики.

72 През 2014 г. Европейският консултативен съвет за статистическо управление е извършил втората партньорска проверка на Евростат и е издал 16 препоръки, насочени към шест основни области: законодателството, на което се основават процедурите за назначаване и освобождаване на висшето ръководство; структурата на законодателството в областта на статистиката; съгласуваността на европейската статистика; разпространение; комуникация и потребители; и координация (вж. [приложение VI](#)). В отговор на това Евростат е разработила план за изпълнение, съдържащ 20 действия за подобрене²⁸.

73 ЕСП установи, че Комисията е постигнала добър напредък по повечето от препоръките от партньорската проверка, особено по тези, свързани със законодателната структура и комуникацията и потребителите. Въпреки това някои ключови препоръки в областта на независимостта и безпристрастността (законодателството относно назначаването и освобождаването на висше ръководство, както и достъпът до информация преди оповестяването ѝ — вж. точки [64—69](#)) не са били приети и/или ефективно изпълнени²⁹.

74 При партньорската проверка през 2014 г. Европейският консултативен съвет за статистическо управление е отправил четири препоръки, насочени към целия спектър на законодателството на ЕС относно набирането, назначаването и освобождаването от длъжност на висшето ръководство на Евростат (вж. [приложение VI](#): 2014/1—2014/4). Евростат обаче не е приела тези препоръки и не е предложила никакви съответни действия за подобрене. Тя е заявила, че препоръките или излизат извън рамките на Кодекса на практиката (2014/1, 2014/2 и 2014/4), или са достатъчно добре разгледани в правната рамка на ЕС (2014/3). При следващата партньорска проверка (2021 г.) Европейският консултативен съвет за статистическо управление е повторил редица свои препоръки в тази област (вж. [приложение VI](#): 2021/1 и 2021/2), които все още не бяха приети.

²⁸ ESGAB's recommendations and Eurostat's improvement actions in response to the recommendations.

²⁹ Годишен доклад на Европейския консултативен съвет за статистическо управление за 2021 г.

75 През 2012 г. ЕСП също препоръча следното³⁰: „За да постигне пълно прилагане на Кодекса на европейската статистическа практика, Комисията следва да: [...] 2) засили професионалната независимост на главния статистик на Европейския съюз, като го назначава с мандат с фиксиран срок след получаване на положително становище от ESGAB и одобрение от Европейския парламент и Съвета“. Въпреки подкрепата на Европейския парламент, препоръката на ЕСП не е изпълнена, тъй като Комисията е счела, че съществуващата правна рамка е подходяща и необходимите гаранции са вече въведени.

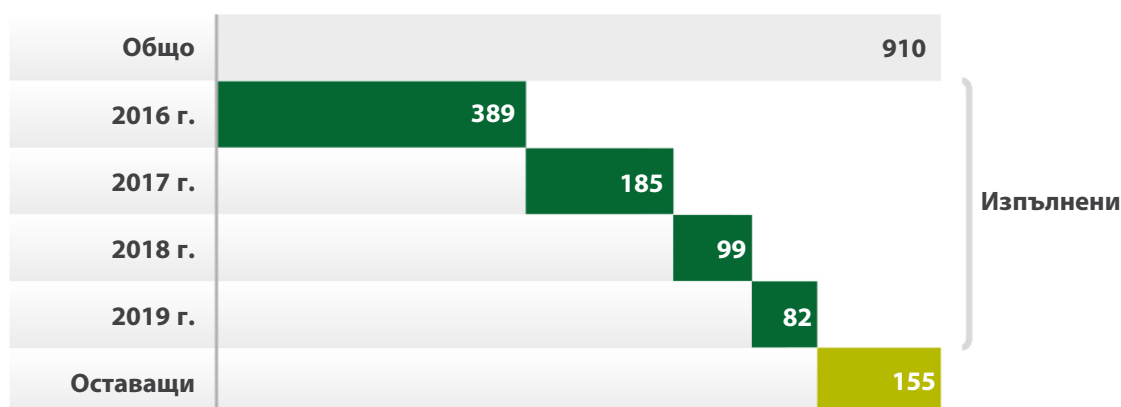
Оценката на Евростат за изпълнението от страна на държавите членки на договорените при партньорските проверки действия за подобрене се основава до голяма степен на взаимното доверие между статистическите органи

76 Координационната роля на Евростат включва ефективен мониторинг на прилагането на препоръките, отправени към държавите членки в резултат на експертните партньорски проверки. След втората партньорска проверка (2013—2015 г.) Евростат е използвала годишни въпросници, за да извърши мониторинг на изпълнението от страна на националните статистически институти на договорените действия за подобрене (2016—2019 г.). По принцип, целият мониторинг до голяма степен се е основавал на доверие, тъй като действията за подобрене са се изпълнявали под отговорността на националните статистически институти, които е трябвало да проверяват, че те са подходящи, пълни и документирани в достатъчна степен. Едва при последно проведения мониторинг през 2019 г. Евростат е положила усилия да провери отчетения напредък, като е изпратила искания за разяснения до държавите членки.

77 На [фигура 10](#) е показан напредъкът на националните статистически институти по отношение на изпълнението на действията за подобрене, предприети след втората партньорска проверка. Според последно публикувания доклад от мониторинг 155 от общо 910 набелязани действия (17 %) все още не са били изпълнени към края на 2019 г. (за подробна разбивка вж. [приложение VII](#)).

³⁰ Специален доклад № 12/2012 на ЕСП.

Фигура 10 — Изпълнение на действията за подобрене от 2016 г. насам

Бележка: Данните за 2019 г. включват 18 действия, които са „прекратени“, тъй като не е планирана по-нататъшна работа. Осем от 173-те неизпълнени действия са в Обединеното кралство и няма допълнителна информация за техния етап на изпълнение.

Източник: ЕСП по данни на Комисията.

78 ЕСП установи, че изпълнението на действията за подобрене е било затруднено, когато те са зависели от органи извън националния статистически институт или когато е липсвала политическа воля и/или подкрепа. Подобни действия обикновено са свързани със законодателни промени (напр. относно назначаването и освобождаването на ръководители на националните статистически институти, достъпа до административни данни, създаването на надзорни органи), но някои от тях се отнасят до човешки или финансови ресурси или дори до разработване на ИТ.

79 В Италия и Финландия законодателният процес е в застой, като действията все още не са приключени повече от седем години след втората партньорска проверка. В Хърватия и Кипър необходимите законодателни промени са направени със значително закъснение от около пет години. Високопоставени представители на ключови заинтересовани страни (министерства, парламент) не са били включени в процеса на партньорска проверка достатъчно рано, за да се улесни изпълнението на ключови действия по въпроси, свързани с институционалното устройство и управлението (професионална независимост).

80 Освен от професионална независимост, националните статистически органи се нуждаят от адекватни човешки, финансови и технически ресурси за изпълнение на статистическите си програми (вж. [приложение III](#)). ЕСП разглежда годишните доклади на Европейския консултативен съвет за статистическо управление, партньорските проверки на държавите членки и информацията за

ресурсите и попита петте държави от извадката и други заинтересовани страни за техните мнения относно управлението на националните статистически системи.

81 Одиторите установиха, че професионалната независимост все още невинаги е гарантирана, особено когато става въпрос за назначаването и освобождаването на ръководители на националните статистически институти. Тъй като другите национални органи обикновено са част от министерство, тяхната независимост е още по-несигурна. Направените от ЕСП оценки потвърждават констатацията на Евростат, че към декември 2019 г. все още не са приключени 25 от 72 действия за подобрение (35 %), свързани с професионалната независимост (вж. [приложение VII](#)).

82 Няколко национални статистически института също така споделиха с ЕСП загрижеността си относно финансовата си зависимост и споменаха липсата на достатъчно ресурси в контекста на нарастващото търсене на нови статистически данни и необходимостта от значителни технологични инвестиции. Във връзка с това през ноември 2021 г. Съветът е отчетел, че както на Евростат, така и на националните системи трябва да бъдат предоставени достатъчни човешки и финансови ресурси, за да могат те да продължат да работят с нови източници на данни и цифрови технологии³¹.

С времето моделът на партньорските проверки се е подобрил, но все още има някои съществени недостатъци

83 Целта на партньорските проверки е да се оцени спазването от страна на партньорите на ЕСС на принципите на Кодекса на практиката, който е крайъгълният камък на общата рамка за качество, създадена, за да гарантира качеството на европейската статистика. За разлика от тях най-напредналите статистически системи на държави извън ЕС са единствено самооценяващи се. В допълнение на целта за спазването на принципите, те целят предоставянето на препоръки, с които да помогнат на статистическите органи да подобрят и развият своите статистически системи. На [фигура 11](#) са представени основните етапи на партньорските проверки.

³¹ [Закljučения на Съвета относно статистиката в ЕС, одобрени от Съвета по икономически и финансови въпроси, 9 ноември 2021 г.](#)

Фигура 11 — Партньорски проверки

Източник: ЕСП въз основа на данни на Евростат.

84 В [таблица 2](#) е показано развитието на основните елементи на партньорските проверки с течение на времето. Първата партньорска проверка (2005—2007 г.) е имала за цел главно да повиши осведомеността за Кодекса на практиката и е била въвеждаща за всички участници. Тя обаче е имала значителни слабости³². Вторият вариант на проверката (2013—2015 г.) е подобрен по отношение на модела, включвал е външни експерти и е постигнал по-голямо международно признание. Третият вариант (2021—2023 г.) е изпълнил и някои допълнителни препоръки на Европейския консултативен съвет за статистическо управление. Държавите членки от извадката на ЕСП като цяло са доволни от приноса на Евростат в процеса на изготвяне на проверките и подчертават, че са участвали от самото начало в съставянето на методологията.

³² Вж. Специален доклад № 12/2012 на ЕСП „Подобрен ли е процесът на изготвяне на надеждна и достоверна европейска статистика в Комисията и Евростат?“ и Годишен доклад на Европейския консултативен съвет за статистическо управление за 2011 г.

Таблица 2 — Основни аспекти при изготвянето на трите кръга партньорски проверки

	1-ви (2005—2007 г.)	2-ри (2013—2015 г.)	3-ти (2021—2023 г.)
Подход	Подход чрез партньорска проверка	Подобен на одитен подход	Комбинация от двата подхода
Обхват на Кодекса на практиката	Частично обхванат (6 принципа)	Изцяло обхванат (15 принципа)*	Изцяло обхванат (16 принципа)*
Обхват на националните статистически системи	Само НСИ	НСИ и до 3 други национални органа	НСИ и от 3 до 6 други национални органа
Партньорски проверки	Представители на други НСИ	Представители на други НСИ и външен експерт	Представители на други НСИ, външен експерт и член на Евростат

* Бележка: От 2017 г. насам Кодексът на практиката има 16 принципа.

Източник: ЕСП.

85 По време на проведените срещи със заинтересованите страни ЕСП установи, че съществува консенсус по това, че партньорските проверки трябва да се извършват достатъчно често, за да се даде възможност за трайно подобряване на качеството на ЕСС. Средният период между второто и третото провеждане на проверките ще бъде седем години и половина, а за Словакия — почти 10 години. При такъв период от време не е възможно да се уловят правилно ефектите от промените, например технологичен напредък и нови източници на данни, които ЕСС трябва да продължи да следи внимателно и към които трябва да се адаптира.

86 За да бъдат партньорските проверки пълни и справедливи към всички държави, те трябва да оценяват и важните особености на всяка национална статистическа система в нейната цялост. Методологията за 2020 г. обаче е предвиждала най-много шест участващи други национални органа за всяка държава — произволен праг, който не отчита степента на децентрализация на изготвянето на европейска статистика в рамките на дадена държава (вж. [приложение VIII](#)). Освен това препоръчаната методология е неясна и субективна и не прилага съпоставими критерии за подбор към всички държави. Също така участващите други национални органи са избрани от националните статистически институти, а не на равнището на ЕС, съгласно критериите за надеждност и последователност на проверките. Нито Европейският консултативен съвет за

статистическо управление, нито експертите от партньорските проверки са могли да участват в избора на други национални органи.

87 Много национални статистически институти са ограничили броя на другите национални органи до три. Това е още един произволен праг, който поражда риск от изключване на други ключови национални органи за европейската статистика. Един национален статистически институт дори изрично заявява, че намерението му е било да избере само три други национални органа. Прилагайки този подход, той не е включил другия национален орган, отговарящ за данните за критерия „причини за смърт“, който в две последователни години не е успял да предостави необходимите данни на Евростат.

88 Европейският консултативен съвет за статистическо управление е създаден, за да подобри независимостта, целостта и отчетността на Евростат и ЕСС³³ в отговор на слабостите в националните системи³⁴. Ролята му обаче е ограничена до предоставянето на Парламента и на Съвета на годишен доклад, който включва независима оценка на прилагането на Кодекса на практиката в рамките на ЕСС като цяло, като се акцентира върху Евростат, а не върху националните статистически системи. През 2012 г. ЕСП препоръча да се създаде надзорна функция и да се разширят правомощията на Европейския консултативен съвет за статистическо управление³⁵. Въпреки че е приета, препоръката не е ефективно изпълнена.

89 Понастоящем по своето естество партньорските проверки на ЕСС са „саморегулиращи се“, което означава, че организирането им (срокове, обхват, подход, процедура за подбор на други национални органи, както и състав и подбор на експертни екипи) се одобрява чрез консултации с партньори, които имат по-скоро национална, отколкото по-обща европейска гледна точка. Въпреки независимостта си от националните интереси, Европейският консултативен съвет за статистическо управление не взема решения по ключови аспекти на планирането на проверките.

³³ Създаден с Решение № 235/2008/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

³⁴ COM(2005) 217 окончателен и W. Radermacher (2011), European Statistics: People Count.

³⁵ Специален доклад № 12/2012 на ЕСП „Подобрен ли е процесът на изготвяне на надеждна и достоверна европейска статистика в Комисията и Евростат?“

Заклучения и препоръки

90 Общото заключение на Европейската сметна палата е, че Комисията предоставя европейски статистически данни, които като цяло са с достатъчно добро качество за целите на използване от създателите на политики, предприятия и гражданите. Въпреки това налице са все още някои слабости, които трябва да бъдат отстранени.

91 Стратегическите планове на Евростат отразяват основно институционалните приоритети, определени в последователно изпълнявани европейски статистически програми. Въпреки това те не са достатъчни за измерване на напредъка по отношение на постигането на целите (вж. точки **22—23**).

92 В настоящия си състав Европейският статистически консултативен комитет, основният представителен орган на потребителите, не представлява ефективно всички потребители, като например международните организации и колективните мнения на академичната и изследователската общност. Освен това той не е постигнал значителен напредък в отношенията си със съветите на националните ползватели. Потребностите на ползвателите не са напълно удовлетворени, тъй като в одитираните области съществуват пропуски в данните. Европейската статистическа програма невинаги дава приоритет на действията за преодоляване на тези пропуски, за да се подобри относимостта на европейската статистика, а Евростат не прилага правилно определението за малки и средни предприятия (вж. точки **24—29**).

Препоръка 1 — Да се положат усилия за по-добро удовлетворяване на потребностите на ползвателите

За да отговори по-добре на потребностите на ползвателите, Комисията следва да направи Европейския статистически консултативен комитет по-приобщаващ, като въведе балансирано и ефективно представяне на всички ползватели, с помощта на експерти от конкретните области.

Целеви срок за изпълнение — 2023 г.

93 Въпреки увеличеното финансиране по линия на Европейската статистическа програма, изготвянето на европейска статистическа информация все още частично зависи от финансиране от други служби на Комисията. Предоставените средства до голяма степен покриват потребностите на институциите на ЕС.

Въпреки че с безвъзмездна финансова помощ от ЕС се финансират иновационни проекти, значителна част от нея всъщност се използва за финансиране на задължителни статистически дейности; следователно добавената стойност, която Европейската статистическа програма би могла да донесе за улесняване на иновационните проекти, е ограничена. Въпреки че отделните случаи на отпусната безвъзмездна финансова помощ са били оценени, като цяло не е направена обосновка на качествена оценка на резултатите, което рискува да ограничи възможностите за проследяване и да намали устойчивостта на резултатите (вж. точки 30—34).

Препоръка 2 — Да се положат усилия за укрепване на финансовата независимост на Европейската статистическа програма и приоритизиране на иновативни проекти

Комисията следва:

- а) да направи оценка на осъществимостта на това следващата Европейска статистическа програма да стане по-малко зависима от множество източници на финансиране; както и
- б) да дава приоритет на иновативни проекти с ясна добавена стойност на ЕС.

Целеви срок за изпълнение — 2024 г.

94 Евростат разполага с подходяща система за управление на качеството. Подкрепата, която оказва на държавите членки, е до голяма степен подходяща. Липсват обаче вътрешни насоки, които да определят рамката за предоставяне на подкрепа, а разрешаването на сложни методологични проблеми може да отнеме много време, което се отразява на няколко измерения на качеството на данните, включително на съпоставимостта (вж. точки 35—39).

95 ЕСП установи, че докладите относно качеството на държавите членки не винаги са в съответствие с насоките и не са хармонизирани в рамките на отделните статистически процеси и между тях. Степента на детайлност е различна за отделните държави членки, което затруднява правилното разбиране и оценката на качеството на данните. Честотата на докладите относно качеството е различна за различните статистически дейности, а докладването не е задължително за всички от тях. Тези слабости водят до непълна информация за потребителите (вж. точки 40—43).

96 Евростат не разполага с правомощия да извършва проверки на място в трите области, които ЕСП одитира. Тя потвърждава данните, предоставени от държавите членки, но невинаги документира по подходящ начин резултатите от своите оценки. Не извършва задълбочени оценки на всички измерения на качеството, като например съпоставимост и съгласуваност. (вж. точки [44—52](#)).

97 Актуалността е проблем по-специално за здравната и бизнес статистиката, тъй като някои набори от данни могат да бъдат представени 14—24 месеца след референтната година. Поради липсата на данни в реално време за показателя „причини за смърт“, смъртността от COVID-19 се оценява по други начини. Забавянето в подаването на данните прави целия процес неефективен за потребителите. Евростат има насоки за оценка на спазването на регламентите, но в тях не се стига до определяне на срокове. ЕСС не разполага с гъвкавост да реагира бързо. В един случай на пропуски в данните за показателя „причини за смърт“ на национално равнище Евростат не е изготвила приблизителни оценки, поради което не са налични агрегирани данни за ЕС (вж. точки [53—56](#)).

98 Когато се изисква от законодателството, Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклади относно качеството на статистиката. Те обаче не дават ясна представа за съществуващите слабости и в тях липсват подробни показатели за мониторинг, с които да се докаже напредъкът по отношение на регламентите. За някои ключови секторни регламенти, например за здравеопазването, не се изисква представянето на такива доклади (вж. точки [57—58](#)).

Препоръка 3 — Да се подобрят докладването за качеството от страна на държавите членки и оценката на качеството на европейската статистика

Комисията следва:

- а) да следи за това докладите относно качеството, които получава от държавите членки, да се основават на общи стандарти и да съдържат пълна и сравнима информация; както и

- б) да извършва по-задълбочени и по-добре документирувани оценки на данните за пазара на труда, бизнеса и здравеопазването, за да подобри точността, актуалността, навременността, съпоставимостта и съгласуваността на данните.

Целеви срок за изпълнение — 2024 г.

99 Въпреки че Евростат е разработила календар за разпространението на статистическите данни, в него липсват някои подробности. Освен това Евростат все още няма обща политика за ревизии и не оповестява данните от проучването на работната сила в ЕС и здравните данни, свързани с разходи, от всички държави членки на една и съща дата (вж. точки [59—63](#)).

100 Евростат предоставя на някои служби на Комисията и медийни канали достъп до данни преди тяхното оповестяване, което би могло да създаде възможност за икономическа изгода и изтичане на информация. Условието за достъп до данни преди тяхното оповестяване не са описани изцяло на уебсайта на Евростат и не е публикуван списък на всички потребители с привилегирован достъп (вж. точки [64—69](#)).

Препоръка 4 — Да се преразгледа настоящата практика на предоставяне на достъп до статистически данни преди тяхното оповестяване

Комисията следва:

- а) внимателно да прецени необходимостта и добавената стойност от предоставянето на достъп до данни преди тяхното оповестяване; както и
- б) ако тази практика бъде запазена, да публикува изчерпателна информация за достъпа до данни преди тяхното оповестяване и да засили предпазните си мерки срещу евентуално изтичане на информация.

Целеви срок за изпълнение — 2023 г.

101 Комисията е постигнала добър напредък в изпълнението на повечето препоръки от партньорските проверки, като например тези, свързани със законодателната структура и комуникацията и потребителите. Тя обаче не е изпълнила някои ключови препоръки относно независимостта и безпристрастността (вж. точки [70—75](#)).

102 Оценката на Евростат за изпълнението от страна на държавите членки на договорените при партньорските проверки действия за подобрене се основава до голяма степен на взаимното доверие между статистическите органи. Изпълнението на някои действия за подобрене е било възпрепятствано, тъй като те са зависели от органи извън националния статистически институт и е липсвала политическа подкрепа. Ключови действия за подобрене, като например изменение на националното законодателство в областта на статистиката, са изпълнени само частично. Освен това професионалната независимост все още не е характерна за всички държави членки, особено на равнището на други национални органи (вж. точки [76—82](#)).

103 Моделът на инструмента за партньорска проверка, използван за оценка на съответствието на Евростат и ЕСС с Кодекса на практиката, се е подобрил от първото му използване. Въпреки това партньорските проверки не са достатъчно чести, за да позволят трайно подобряване на качеството и невинаги обхващат в пълна степен националните статистически системи. Въпреки своята независимост от националните интереси, Европейският консултативен съвет за статистическо управление има ограничено участие при изготвянето на партньорските проверки (вж. точки [83—89](#)).

Препоръка 5 — Да се оцени възможността за засилване на правомощията на Европейския консултативен съвет за статистическо управление

Комисията следва да направи оценка на осъществимостта и целесъобразността на разширяването на настоящия мандат на Европейския консултативен съвет за статистическо управление, така че той да включва вземането на решения по всички ключови елементи при изготвянето на партньорските проверки.

Целеви срок за изпълнение — 2023 г.

Настоящият доклад беше приет от Одитен състав IV с ръководител Mihails Kozlovs — член на Европейската сметна палата, в Люксембург на заседанието му от 26 октомври 2022 г.

За Европейската сметна палата

Тони Мърфи
Председател

Приложения

Приложение I — Официална статистика в контекста на кризата от COVID-19

COVID-19 създаде значителни предизвикателства за статистическите системи, като постави органите, отговарящи за статистическите дейности, под голямо напрежение. Най-сериозно бе предизвикателството да се гарантира навременно предоставяне на статистически данни за общественото здраве и да се осигури адекватна информация за „реалния сектор“ на икономиката, по-специално за домакинствата и МСП.

Първоначално пандемията наруши потока от данни от предприятията и домакинствата, което създаде проблеми за официалната статистика. Традиционните методи за събиране на данни „лице в лице“ вече не бяха приложими, а някои проучвания станаха невъзможни и трябваше да бъдат отложени. COVID-19 създаде предизвикателство и за съществуващите стандарти по отношение на тълкуването и адекватността. В резултат на това официалната статистика трябваше бързо да се приспособи към променящите се условия. Широко използвани станаха алтернативни методи за събиране на данни, като например телефонни разговори, интернет приложения или големи информационни масиви. Тази промяна обаче може да повлияе на качеството и съпоставимостта на данните. Първоначално създателите на политики и медиите отговаряха на търсенето на глобални епидемиологични данни в почти реално време предимно чрез информационни табла, като например разработеното от [университета „Джонс Хопкинс“](#), което функционираше независимо от официалните статистически системи. По-късно [СЗО](#) и [Европейският център за профилактика и контрол върху заболяванията \(ECDC\)](#) създадоха свои собствени информационни табла, като по този начин запълниха празнотите, но с някои проблеми, свързани със съпоставимостта.

Според Европейският консултативен съвет за статистическо управление ECC е реагирала положително на кризата поради COVID-19. Въпреки че пандемията сериозно засегна няколко етапа от изготвянето на статистически данни, държавите от ECC и Евростат успяха да продължат да изготвят ключови показатели без прекъсване. За да осигури постоянно добро качество и съпоставимост на статистическите данни в променената ситуация, Евростат е публикувала повече от 30 насоки по както общи, така и секторни методологически въпроси. Тя е създавала и специален раздел на своя уебсайт, за да предоставя на потребителите най-новата информация. Службата е предоставила

списък на наборите от данни за COVID-19 и е стартирала европейското статистическо табло за управление на възстановяването, което понастоящем включва 27 показателя, свързани с възстановяването, по здравни, социални, икономически, бизнес и екологични теми. И накрая, Евростат е въвела няколко нови специфични за кризата показатели (напр. брой смъртни случаи на седмична база и равнище на свръхсмъртността на месечна база), за да се оценят по-добре последиците от пандемията. През ноември 2020 г. ръководителите на НСИ и Евростат са се споразумели за координиран отговор при бъдещи кризи, засягащи ЕСС, известен като „Меморандума от Висбаден“, който може да улесни съвместния подход към бъдещи кризи.

Приложение II — Избрани статистически дейности

Тематична област: Пазар на труда	
Статистическа дейност: Проучване на работната сила в ЕС (LFS)	
Описание	Състоянието на работната сила е основна концепция в статистиката на пазара на труда. Това проучване е най-голямото европейско извадково проучване на домакинствата, което събира данни на тримесечна и годишна база за участието в пазара на труда на лицата на възраст 15 и повече години, както и на лицата извън работната сила. То обхваща лицата в частните домакинства. Лицата се класифицират в три категории — работещи, безработни или извън работната сила (наричани по-рано „икономически неактивни“). Правят се и допълнителни разбивки, като например по пол и възраст. Проучването се провежда от НСИ, а данните се обработват централизирано от Евростат. НСИ отговарят за изготвянето на националните въпросници, съставянето на извадката, провеждането на интервюта и изпращането на резултатите на Евростат в съответствие с обща схема за кодиране. Определенията, използвани в наблюдението на работната сила на ЕС, следват Резолюцията на 13-та международна конференция на статистиците на труда, свикана през 1982 г. от Международната организация на труда (така наречените „насоки на МОТ“).
Отговорност за оценка на качеството на данните	Държавите членки на национално равнище; Евростат за данните, изпратени от всички държави членки.
Правна рамка	От 1973 г. насам проучването се основава на европейското законодателство. Основен регламент до 2020 г.: — Регламент (ЕО) № 577/98 Основни регламенти в сила от събирането на данни през 2021 г.: — Регламент (ЕС) 2019/1700 (рамков регламент), Делегиран регламент (ЕС) 2020/256 на Комисията, Делегиран регламент (ЕС) 2020/257 на Комисията, Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2181 на Комисията и Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2240 на Комисията
— Периодичност	На тримесечие, ежегодно
— Срок за предаване	За данните, събирани на тримесечна база — до 12 седмици след края на референтния период. От 2021 г. до 2023 г. — до 10 седмици след края на референтния период. Годишните данни се извличат от данните за четирите тримесечия. При използване на административни данни за извличане на данни за характеристиката на изследването, обозначена като „заплати от основната работа“, посочените данни може да се изпращат на Евростат в срок от 21 месеца след края на референтния период.
— Дата на публикуване	Не се посочва в правната рамка.

Тематична област: Бизнес статистика	
Статистическа дейност: Структурна бизнес статистика — СБС	
Описание	СБС описва структурата, провеждането и ефективността на икономическите дейности, до най-пълната степен на детайлност на равнище дейност (няколкократен икономически сектор). Като цяло, СБС са обобщените набори от данни, които се разработват, изготвят и разпространяват в подкрепа на процеса на вземане на решения за политиките, свързани с бизнес сектора в ЕС, и за наблюдение на въздействието на тези политики, както и за предоставяне на тази информация на обществеността, бизнеса и научните среди.
Отговорност за оценка на качеството на данните	Държавите членки на национално равнище; Евростат за данните, изпратени от всички държави членки.
Правна уредба:	Държавите — членки на ЕС, подават ежегодно СБС въз основа на правно задължение от 1995 г. насам.
— Периодичност	Ежегодно
— Срок за предаване	Данните следва да се изпращат не по-късно от 18 месеца след референтната година. Малък брой прогнозни предварителни резултати следва да бъдат изпратени не по-късно от 10 месеца след референтната година.
— Дата на публикуване	Не се посочва в правната рамка

Тематична област: Здравеопазване	
Статистическа дейност: Здравни данни, свързани с разходи	
Описание	Данните за разходите за здравеопазване определят количествено икономическите ресурси, предназначени за функции в областта на здравеопазването, с изключение на капиталовите инвестиции. Те се отнасят предимно до здравните стоки и услуги, които се потребяват от резидентните единици, независимо от това къде се извършва това потребление (може да е в останалата част на света) или кой плаща за него. По този начин се изключва износът на здравни стоки и услуги (за нерезидентни единици) и се включва вносът на здравни стоки и услуги за крайна употреба. Данните за разходите за здравеопазване предоставят информация за разходите във функционално определената област на здравеопазването, разграничени по категории доставчици (напр. болници и общопрактикуващи лекари), категории функции (напр. услуги за лечебни грижи, рехабилитационни грижи, клинична лаборатория, транспорт на пациенти и предписани лекарства) и схема за финансиране (напр. социално осигуряване, частни застрахователни дружества и домакинства). За събиране на здравните данни, свързани с разходи, се използва Системата на здравни сметки (SHA) и свързаният с нея набор Международна класификация на здравните сметки. Системата на здравни сметки установява интегрирана система от всеобхватни и международно сравними сметки и предоставя единна рамка от основни счетоводни правила и набор от стандартни таблици за докладване на здравните данни, свързани с разходи. Системата на здравни сметки (SHA 2011) е статистическо справочно ръководство, което дава изчерпателно описание на финансовите потоци в здравеопазването.
Отговорност за оценка на качеството на данните	Държавите членки на национално равнище; Евростат, ОИСР и СЗО оценяват различни групи държави членки.
Правна уредба:	Регламент (ЕС) 2015/359 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕО) № 1338/2008

Тематична област: Здравеопазване	
Статистическа дейност: Здравни данни, свързани с разходи	
— Периодичност	Ежегодно; референтният период е календарната година.
— Срок за предаване	Данните и референтните метаданни за референтна година „n“ трябва да бъдат предоставени в срок от 16 месеца след референтната година.
— Дата на публикуване	Не се посочва в правната рамка.

Тематична област: Здравеопазване	
Статистическа дейност: Здравни данни, несвързани с разходи	
Описание	Съвместното събиране от ОИСР/Евростат/СЗО на здравни данни, несвързани с разходи, допълва съществуващото съвместно събиране на здравни данни, свързани с разходи. По тази причина болниците и ресурсите се определят в рамките на Системата на здравни сметки (SHA). Обхванатите здравни ресурси са: заетост в здравеопазването, физически ресурси и здравни дейности.
Отговорност за оценка на качеството на данните	Държавите членки на национално равнище; Евростат, ОИСР и СЗО оценяват различни групи държави членки.
Правна уредба:	Комисията възнамерява да приеме правно основание за събирането на данни през 2023 г. За момента обаче данните се събират на доброволен принцип.
— Периодичност	Ежегодно
— Срок за предаване	Данните следва да се предоставят в срок до 14 месеца след изтичане на референтната година.
— Дата на публикуване	Не се посочва в проекта за правна рамка.

Тематична област: Здравеопазване	
Статистическа дейност: Причини за смърт (ПС)	
Описание	Данните за причините за смърт предоставят информация за моделите на смъртност и представляват основен елемент от информацията за общественото здраве. Европейската статистика за показателя „причини за смърт“ се отнася до всички регистрирани смъртни случаи и мъртвородени деца във всяка държава членка, като се прави разграничение между местни и чуждестранни лица. Данните за показателя „причини за смърт“ се отнасят до основната причина, която според СЗО е „заболяването или нараняването, което е предизвикало поредицата от патологични събития, довели пряко до смърт, или обстоятелствата на злополуката или акта на насилие, които са предизвикали фаталното нараняване“. Данните за причините за смърт се класифицират по 86-те причини в „европейския кратък списък“ за показателя „причини за смърт“ въз основа на Международната статистическа класификация на болестите и проблемите, свързани със здравето (МКБ).

Тематична област: Здравеопазване	
Статистическа дейност: Причини за смърт (ПС)	
	Данните за причините за смърт се получават от смъртните актове. Информацията, предоставена в медицинските удостоверения, посочваща причината за смъртта, се съпоставя с МКБ.
Отговорност за оценка на качеството на данните	Държавите членки на национално равнище; Евростат за данните, изпратени от всички държави членки.
Правна рамка:	Регламент (ЕС) 328/2011 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕО) № 1338/2008.
— Периодичност	Ежегодно
— Срок за предаване	За всяка година данните следва да се предоставят в срок от 24 месеца от края на референтната година (до 31 декември); доброволните данни следва да се предоставят в рамките на T+18 месеца (до 30 юни).
— Дата на публикуване	Не се посочва в правната рамка

Източник: ЕСП, въз основа на информация от уебсайта на Евростат.

Приложение III — Примери за международни статистически насоки, препоръки и добри практики

Тема и източник	Описание
Статистическа служба	
Европейски съвет (2010 г.)	Статистическите служби следва да бъдат изцяло независими при предоставянето на данни.
ИКЕ на ООН (2016 г.)	Националната статистическа служба е професионално независим орган, организиран под ръководството на министър-председателя / президента на страната или автономен държавен орган с държавен статистически съвет като орган на управление.
Ресурси	
ООН (2015 г.)	Ръководителят на статистическата агенция отговаря за управлението на бюджета и има право публично да коментира бюджета, отпуснат на статистическата агенция.
ОИСР (2015 г.)	Националните статистически органи разполагат с достатъчно средства за изготвяне и разпространение на статистически данни, за подпомагане на обучението на персонала, за разработване на изчислителни ресурси и за внедряване на иновации. Ресурсите са достатъчни по размер и качество, за да отговорят на нуждите от изготвяне на статистика.
ИКЕ на ООН (2018 г.)	Бюджетът на националните статистически служби трябва да покрива цялостното изготвяне на статистика и разходите за персонал, но също така и необходимите средства за инвестиции в инфраструктура, нови технологии и нови статистически методологии и др.
ОИСР (2015 г.)	На производителите на официална статистика се предоставят достатъчни човешки, финансови и технически ресурси, необходими за изпълнението на статистическите програми.
ОИСР (2020 г.)	Националните статистически служби се нуждаят от определено равнище на функционална и бюджетна автономия, както и от юридическа правосубектност, за да могат да управляват и разпределят своите човешки, финансови и технически ресурси в рамките на общите ограничения, определени от правителството или от парламента, пред които националните статистически служби трябва да се отчитат (например чрез доклад за статистическите дейности и изпълнението на бюджета), да придобиват права или да сключват договори с трети страни на собствена независима отговорност, да определят нуждите от човешки и технически ресурси или да планират и приоритизират дейностите и статистическите операции съгласно годишни и многогодишни планове.
Главен статистик	
ИКЕ на ООН (2016 г.)	Националната статистическа служба се ръководи от главен статистик, който се назначава от министър-председателя / президента на страната по предложение на правителството за определен срок от [X] години въз основа на публично обявена свободна длъжност и открит конкурс, основан само на съответните професионални компетенции. Първоначалният мандат може да бъде продължаван само веднъж.
	Главният статистик не участва в схеми за редовна мобилност в публичната администрация, когато такава система може да бъде приложима на това равнище.
	Той се назначава за мандат, определен в закона за статистиката; за да се подчертае професионалната независимост, мандатът следва да е различен от мандата на правителството. Законът предвижда възможност за еднократно подновяване на мандата и възможност за по-нататъшното му подновяване единствено въз основа на нова публично обявена свободна позиция и открит конкурс.

Тема и източник	Описание
ОИСР (2020 г.)	Различната продължителност на мандата на националния статистик и на политическите органи би могла да засили професионалната независимост на производителите на официална статистика.
ИКЕ на ООН (2016 г.)	Мандатът на главния статистик не може да бъде прекратен преди изтичането му по причини, които компрометират статистическите принципи. Мандатът може да бъде прекратен само по следните причини: а) оставка от самия главен статистик; б) прекратяване на гражданството; в) съдебно решение, с което главният статистик е обявен за неработоспособен или с ограничена работоспособност; г) влязла в сила присъда на съд за умишлено престъпление или лишаване от свобода съгласно влязла в сила присъда на съд; д) смърт на главния статистик, в който случай задълженията му се считат за прекратени.
ОИСР (2020 г.)	Процедурите за уволнение на националния статистик, включително списък на условията, при които той може да бъде уволнен, следва да бъдат ясно определени в закона за статистиката, за да се гарантира, че те са независими от промени в правителството.
Оценка на качеството	
ИКЕ на ООН (2016 г.)	Оценките на институционалната среда, процесите и резултатите на националната статистическа система могат да се извършват от вътрешни и външни експерти. Тези оценки могат да бъдат насочени по-специално към принципите на официалната статистика и прилагането на международните статистически стандарти и препоръки. Те могат да бъдат инициирани от производител на официална статистика, от Статистическия съвет или от международна организация. При такива оценки могат да се използват национални (например от научната общност) или международни експерти. Резултатите от такива оценки следва да бъдат публично оповестени. Освен това главният статистик е отговорен за редовното оценяване дали другите производители на официална статистика спазват принципите на официалната статистика. За да се гарантира качеството на статистиката, производителите на официална статистическа информация имат задължението и правото да прилагат статистически методи, като например редактиране на отделни данни, свързване на записи или други форми на комбиниране на данни от различни източници и използване на техники за оценка. Това включва правилно третиране на случаите на липса на отговор както при извадките, така и при по-изчерпателните изследвания. Националната статистическа служба трябва да изгради своето методологическо ноу-хау, да следи международното развитие и да споделя тези знания с другите производители на официална статистика.
Разпространение	
ООН (2015 г.)	Предварително се уведомява за промени в методите или класификациите и за ревизиите като цяло. Политиката за ревизиране за тези крайни продукти, които подлежат на планирани и непланирани ревизии, се оповестява публично, а откритите грешки в публикуваните статистически данни се коригират във възможно най-кратък срок и се оповестяват публично. Въведени са вътрешни процедури за докладване и коригиране на грешки.
ИКЕ на ООН (2016 г.)	Ревизиите са резултат от планиран процес, когато се натрупват данни или се променят понятия, определения и класификации, използвани в официалната статистика, например поради промени в международните стандарти. Производителите на официална статистика следва своевременно да информират потребителите за планираните промени и за ефекта върху съпоставимостта във времето, като например прекъсвания във динамичните

Тема и източник	Описание
	редове. По време на големи ревизии в статистическите данни динамичните редове преди промяната трябва да бъдат повторно съставени, като се използват новите понятия, определения и класификации, за да се осигури достатъчна дължина на последователни динамични редове преди и след промяната.
ОИСР (2015 г.)	Равният достъп до официалната статистика за всички потребители по едно и също време е гарантиран от закона. Ако даден публичен или частен орган има достъп до официалната статистика преди нейното публично оповестяване, този факт и последващите договорености се оповестяват и контролират. В случай на изтичане на информация, договореностите относно достъпа до данни преди тяхното оповестяване се преразглеждат, за да се гарантира безпристрастност.
ИКЕ на ООН (2016 г.)	Строга политика на напълно равен и едновременен достъп до официална статистика за всички потребители, без достъп до данни преди тяхното оповестяване. Когато съществува практика за предоставянето на такъв достъп, тя следва да бъде преразгледана, за да се преустанови или намали.
ОИСР (2020 г.)	Два показателя са признати като подходящи за измерването на прозрачността и възприемането на безпристрастността и независимостта на производителите на официална статистика: първият — стандартното време за разпространение и предварително обявените календари за разпространението на данните, предоставящи 12-месечно предизвестие за точните дати на оповестяване (в препоръката като добра практика е посочен постепенният календар за разпространението, обявяван 12 месеца предварително, при който датите за оповестяване се съобщават постепенно); вторият — въведени процедури за осигуряване на равен достъп на всички потребители до оповестени статистически данни по едно и също време.
ИКЕ на ООН (2016 г.)	Всички производители на официална статистика трябва да създадат публичен, предварително обявен календар с планираните дати и часове за разпространението на официална статистическа информация. По този начин се информират всички потребители за това кога се оповестяват официални статистически данни и се гарантира, че те се разпространяват независимо от реакцията на правителството или политическите участници. Всяко оповестяване на официална статистика трябва да бъде придружено от достатъчно актуални метаданни и обяснителни коментари, написани от отговорния производител, за да могат потребителите да разберат получената статистическа информация. Метаданните могат да предоставят информация за атрибутите на данните, като например продължителност и последователност на динамичните редове, среден брой на очакваните ревизии и др. Потребителите-експерти ще се нуждаят от по-подробни метаданни, за да оценят приложените статистически методи и качеството на статистическата информация.
ИКЕ на ООН (2016 г.)	Основното изискване, свързано с разпространението, е официалните статистически данни да са актуални и навременни в пълно съответствие с принципите на официалната статистика и конкретните членове относно разпространението. Защитата на поверителността и равният достъп до официалната статистика са основните принципи, свързани с разпространението. Принципът на равен и едновременен достъп до статистически данни за всички потребители, включително правителствени потребители, е от основно значение за етиката на официалната статистика. Посредством разпространението в интернет този принцип днес може да се приложи много стриктно, като се посочи точното време, в което новите статистически данни ще бъдат достъпни. Общият закон налага строга политика на напълно равен и едновременен достъп до официална статистика за всички потребители, без достъп до данни преди тяхното оповестяване.

Тема и източник	Описание
	Равният достъп е също така важен показател за професионалната независимост на производителите на официална статистика. Когато съществува практика за предоставянето на достъп до данни преди тяхното оповестяване, тя следва да бъде преразгледана, за да се преустанови или ограничи. Ако дадена държава реши да се отклони от принципа на равния и едновременен достъп, в закона за статистиката трябва да се добави член, който да регламентира достъпа до данни преди тяхното оповестяване за избрани органи и избрана статистическа информация. Всеки потребител, на когото е предоставен достъп до данни преди тяхното оповестяване, трябва да подпише декларация за ембарго. Обществеността трябва да бъде информирана кои органи имат такъв достъп, до кои данни и по кое време.
Партньорски проверки	
Международна организация на върховните одитни институции (ИНТОСАЙ) (2019 г.)	Проверяваната върховна одитна институция може също така да поиска от първоначалния екип за партньорска проверка да провери степента на изпълнение на препоръките след договорен срок (например една, две или три години), в зависимост от степента на важност и значимост на препоръката. След тази проверка екипът може да изготви допълнителен доклад за степента на изпълнение на препоръките, както и за евентуални актуализации на първоначалните препоръки. Особено в случаите, в които резултатите от първата партньорска проверка са били публикувани, добра практика е резултатите от последващата партньорска проверка също да бъдат публикувани в интерес на прозрачността и отчетността.

Бележка: Списъкът не е изчерпателен.

Приложение IV — Списък на проектите, избрани за целите на одита

Описание на проекта	Държава	Година	Бенефициент	Източник на финансиране	Одобрен размер на безвъзмездната финансова помощ (в евро)
1 Ad hoc модул „Младите хора на пазара на труда“ към LFS от 2016 г.	Финландия	2015	Статистическа служба на Финландия	ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“	63 813
2 Подобряване на качеството на LFS*	Хърватия	2016	Хърватско статистическо бюро	Европейска статистическа програма за периода 2013—2020 г.	28 424
3 Ad hoc модул „Самостоятелна заетост“ към LFS от 2017 г.	Кипър	2016	Статистическа служба на Кипър	ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“	25 773
4 Подобряване на качеството на LFS*	Италия	2016	Национален статистически институт (Istituto Nazionale di Statistica) (ISTAT)	Европейска статистическа програма за периода 2013—2020 г.	29 000
5 Ad hoc модул „Самостоятелна заетост“ към LFS от 2017 г.	Италия	2016	Национален статистически институт (Istituto Nazionale di Statistica) (ISTAT)	ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“	140 000
6 Подобряване на качеството на LFS*	Финландия	2017	Статистическа служба на Финландия	Европейска статистическа програма за периода 2013—2020 г.	177 474
7 Подготовка, събиране и предаване на статистически данни за използването на ИКТ и електронната търговия в предприятията и за използването на ИКТ в домакинствата — 2014 г.*	Кипър	2013	Статистическа служба на Кипър	Европейска статистическа програма за периода 2013—2020 г.	98 834

Описание на проекта	Държава	Година	Бенефициент	Източник на финансиране	Одобрен размер на безвъзмездната финансова помощ (в евро)
8 Свързване на микроданни за структурна бизнес статистика и друга бизнес статистика	Финландия	2015	Статистически данни за Финландия, Дания, Норвегия, Швеция, Нидерландия и Латвия, проект с участието на няколко държави	Европейска статистическа програма за периода 2013—2020 г.	185 467
9 Свързване на микроданни за структурна бизнес статистика и друга бизнес статистика	Италия	2015	Национален статистически институт (Istituto Nazionale di Statistica) (ISTAT)	Европейска статистическа програма за периода 2013—2020 г.	33 909
10 Разработване на структурна бизнес статистика*	Литва	2018	Статистическата служба на Литва (Statistikos Departamentas Prie Liet)	Европейска статистическа програма за периода 2013—2020 г.	16 340
11 Здравни сметки (SHA 2011)*	Финландия	2014	Финландски институт за здраве и благосъстояние (THL)	ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“	52 748
12 Статистика за заболяемостта	Хърватия	2019	Институтът за обществено здраве на Хърватия (Hrvatski Zavod Za Javno Zdravstvo)	ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“	52 748
13 Изчисляване на данните за заболяемостта в Литва въз основа на диагнозата	Литва	2019	Higienos Institutas	ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“	13 302

Бележка: Проектите, отбелязани със *, се отнасят до задължителни статистически дейности

Приложение V — Търсене на алтернативи за по-навременни данни за смъртните случаи, свързани с COVID-19

Първите смъртни случаи от COVID-19 в Европа са потвърдени през февруари 2020 г. Въпреки това няма изгледи преди 2023 г. да бъде публикувана пълна европейска статистика по показателя „причини за смърт“ за 2020 г. (вж.

[фигура 10](#)). За да се отговори на нуждите от информация по време на пандемията, са събирани два набора от данни в почти реално време: брой смъртни случаи поради COVID-19 на дневна база и смъртните случаи като демографски събития на седмична база.

Брой смъртни случаи, свързани с COVID-19: Европейският център за профилактика и контрол върху заболяванията ([ECDC](#)) публикува броя на смъртните случаи от COVID-19 в Европа от източници като министерства на здравеопазването и институти за обществено здраве. [СЗО](#) и [Университетът](#)

„[Джонс Хопкинс](#)“ публикуват същите статистически данни в световен мащаб. Въпреки това, поради националните различия в класификацията за показателя „причини за смърт“, както и поради някои проблеми поради недостатъчен или прекомерен обхват, данните могат да се различават значително и да затрудняват сравнението по държави. Например в началото на пандемията Белгия е регистрирала всички смъртни случаи, за които COVID-19 е бил *възможен* причинител, като *действително* причинени от COVID-19, без да изисква лабораторни изследвания. За разлика от нея Италия е изисквала положителен резултат от тест, за да бъдат смъртните случаи приписани на COVID-19, а Кипър използва комбинация от двата подхода.

Смъртни случаи и свръхсмъртност: Този метод на измерване, за който отговарят НСИ, се счита от експертите за по-подходяща мярка за общото въздействие на пандемията върху смъртните случаи, въпреки че не отчита последните демографски промени, като например застаряването на населението. Той отразява смъртните случаи от COVID-19, които не са били правилно диагностицирани и докладвани, както и смъртните случаи по други причини, които се дължат на общите условия на пандемията. ЕСС е започнала да събира данни за броя смъртни случаи на ежеседмична база през април 2020 г. и е започнала да публикува данни за свръхсмъртността през декември 2020 г. НСИ са продължили да изпращат на [Евростат](#) доброволно седмични данни за смъртността.

В таблицата по-долу са показани данните за 2020 г. и 2021 г. в държавите от ЕС и ЕАСТ, изчислени по двете методики. Процентът на свръхсмъртността е с около 34 % по-висок от данните на ECDC за смъртните случаи, свързани с COVID-19.

	Смъртни случаи от COVID-19 (ECDC)	Свръхсмъртност* (Евростат)
2020 г.	393 570	557 823
2021 г.	519 136	667 599
Общо	912 706	1 225 422

* Сравнява се броят на смъртните случаи от всички причини, наблюдавани по време на пандемията, и броят на очакваните смъртни случаи, ако пандемията не беше настъпила, като се използват данни от последните години преди пандемията (2016—2019 г.).

Източник: Eurohealth 2020; 26(2); West, A., *Reporting of COVID-19 deaths in Austria, France, Germany, Italy, Portugal and the UK*, Social Policy Working Paper 10—20, Лондон: Катедра по социална политика към Лондонското училище по икономика (LSE), 2020 г.; данни на ECDC за смъртните случаи от COVID-19; данни на Евростат за свръхсмъртността.

Приложение VI — Препоръки на Европейския консултативен съвет за статистическо управление (ESGAB), 2014 г. и 2021 г.

2014 г. (втора партньорска проверка на Евростат)	2021 г. (трета партньорска проверка на Евростат)
2014/1 Редът за бъдещите назначения на генерални директори на Евростат следва да бъде определен в закон и да се основава на открит конкурс.	2021/1 ESGAB препоръчва в законодателството да се посочат причините за предсрочно прекратяване на договора (уволнение) на генералния директор на Евростат. Те не следва да включват причини, които застрашават неговата професионална или научна независимост.
2014/2 Основните критерии за избор на генерален директор на Евростат следва да бъдат неговата професионална репутация в международната статистическа общност и неговите управленски способности.	2021/2 ESGAB препоръчва набирането и освобождаването на висшия ръководен персонал на Евростат, различен от генералния директор, да бъде публично и прозрачно, като се постави силен акцент върху статистическата квалификация.
2014/3 В законодателството следва да се посочат причините за предсрочно освобождаване от длъжност на генералния директор на Евростат. Те не следва да включват причини, които застрашават неговата професионална или научна независимост.	2021/3 ESGAB препоръчва Евростат да осигури систематично проследяване на прилагането на Референтната рамка за качество, приложима за други статистически данни, в сътрудничество със съответните генерални дирекции на Европейската комисия. Това следва да включва проучване на ползата от създаването на процес на взаимна партньорска проверка с цел мониторинг и — при необходимост — засилване на спазването на Референтната рамка за качество.
2014/4 Набирането и освобождаването на висшия ръководен персонал на Евростат, различен от генералния директор, следва да бъде публично и прозрачно, като се постави силен акцент върху статистическата квалификация.	2021/4 ESGAB препоръчва Евростат да направи критична оценка дали настоящата практика на предоставяне на достъп до статистически данни преди тяхното оповестяване на други органи на Европейската комисия, при спазване на Кодекса на европейската статистическа практика, е в съответствие с позицията на Евростат като водещ орган за ЕСС.
2014/5 Бъдещото европейско законодателство в областта на статистиката следва да се придържа към законодателната структура, приета през 2013 г., с нейния трислоен подход, като се прави по-специално разграничение между „Какво“ — което да се определя в рамковите регламенти, и „Как“ — което да се уточнява в делегираните актове и актовете за изпълнение.	2021/5 ESGAB препоръчва на Евростат да доразвие своите вече силни защитни механизми за опазване на поверителността, като преразгледа и, доколкото е възможно, допълнително хармонизира практиките в различните статистически области по отношение на процедурите и инструментите за анонимизиране и/или контрол върху оповестяването на статистическа информация.
2014/6 Случаите, при които прилагането на законово предвидените и съгласувани методологии или инструменти се забавя значително в някои държави членки, следва да бъдат преразгледани и анализирани с оглед на определянето и прилагането на необходимите системни коригиращи мерки.	2021/6 ESGAB препоръчва на Евростат да разработи цялостна стратегия за сътрудничество с академичните среди.
2014/7 В сътрудничество с държавите членки следва стриктно да се работи за хармонизиране на методологиите за обработка на данните и за изчисляване на показателите за качество.	2021/7 ESGAB препоръчва на Евростат да продължи да подобрява разпространението и комуникацията на данни в контекста на новия свят, претоварен с информация, където много доставчици се борят за ограниченото внимание на потребителите.
2014/8 Оценка следва да се извършват редовно и систематично, за да се гарантира, че практиките за проверка на съгласуваността се осъществяват в различните статистически области по начин, позволяващ сравняване.	2021/8 ESGAB препоръчва на Евростат да намери, когато е целесъобразно, начини за създаване на външно достъпни исторически бази данни за съответната статистическа информация, за да се улеснят значимите за политиката изследвания.

2014 г. (втора партньорска проверка на Евростат)	2021 г. (трета партньорска проверка на Евростат)
2014/9 Практиката за управление и осигуряване на качеството следва да бъде допълнително хармонизирана и рационализирана. Основният общ стандарт за ориентирани към потребителите и производителите доклади относно качеството следва да се използва за всяка статистическа операция и област. Това ще гарантира, че тези доклади предоставят сходна информация и че качеството може да се оценява еднакво в различните области.	2021/9 ESGAB препоръчва на Евростат да предприеме действия за подобряване на изследванията на микроданни, като разработи подходящи условия и се споразумее със страните членки относно наборите от данни, до които може да е възможен достъп, и като разработи защитаващи личните данни техники за достъп (като например софтуер, базиран на метаданни), които биха могли да се прилагат и на национално равнище.
2014/10 Евростат следва да се стреми към публикуване на пълен календар за разпространението на данните, както и към съвместно публикуване на статистически данни на Евростат и НСИ.	2021/10 ESGAB препоръчва на Евростат да продължи да разработва своите аналитични рамки по отношение на ревизиите. Евростат следва да публикува своята политика за ревизии и редовни анализи на ревизиите.
2014/11 Евростат следва изцяло да проучи потенциалното въздействие на пълната забрана за достъп до данни преди тяхното оповестяване и начините за управление на рисковете, ако се запази такъв силно ограничен достъп за отделни новинарски агенции.	2021/11 ESGAB препоръчва на законодателите с предстоящото приемане на законодателния акт за данните на ЕС да се създаде постоянна възможност за достъп на Евростат и всички производители на европейска статистика до частни данни.
2014/12 Евростат следва да преразгледа и ревизира своята комуникационна стратегия, за да гарантира, че ефективно достига до целевите си аудитории в днешната медийна среда и оптимално използва съвременните комуникационни инструменти за различните сегменти потребители.	2021/12 ESGAB препоръчва на Евростат да разработи цялостна стратегия за използването на нови цифрови източници на данни, които имат потенциала да допринесат за постигането на целите за относимост, точност и актуалност и могат да спомогнат за намаляване на тежестта върху респондентите и за повишаване на икономическата ефективност.
2014/13 Евростат следва да подкрепя координиращата роля на националните статистически институти по отношение на другите национални органи, като приема само съобразени с кодекса данни, предавани от НСИ или друг упълномощен национален орган. Крайната дата за предаването на данни от неупълномощени органи следва да бъде широко оповестена една година предварително. Ако след обявената дата Евростат продължи да получава трансфери на данни от неупълномощени органи или данни, които не съответстват на кодекса, Евростат следва да отхвърли тези данни.	2021/13 ЕСГДБ препоръчва Евростат и ЕЦБ да се възползват от съществуващото тясно сътрудничество между ЕСС и ЕСЦБ, за да използват възможностите за добра координация и сътрудничество по отношение на обмена на данни и разглеждането на сложни статистически случаи (като многонационални предприятия), както и да оценят потенциала за общи статистически инфраструктури (като статистически бизнес регистри).
2014/14 Евростат трябва да създаде ясни механизми за координационната си роля в рамките на Европейската комисия и да изготви опис на съществуващите статистически дейности.	2021/14 ESGAB препоръчва на Евростат да извърши идентифициране и картографиране на (бъдещите) необходими умения/компетенции на персонала. Въз основа на тази информация следва да се коригират предложенията за обучение на съществуващия персонал, за да се даде възможност за успешно повишаване на квалификацията в съответните нови области. Същевременно Евростат следва активно да използва всички възможности на текущата система на Европейската комисия за набиране на персонал, за да може да привлече и задържи персонал с необходимите умения, които ще са ефективни и в бъдеще.

2014 г. (втора партньорска проверка на Евростат)	2021 г. (трета партньорска проверка на Евростат)
2014/15 ЕСС и ЕСЦБ следва да се съсредоточат върху прагматичната работа в рамките на даденото разделение на труда и да пристъпят към практическо сътрудничество. Би било от полза, ако ЕСЦБ приеме проверими процедури за осигуряване на качеството, подобни на тези на ЕСС, за да се подобри това взаимно разбирателство.	2021/15 ESGAB препоръчва на създателите на политики в ЕС да подкрепят всички текущи усилия за иновации с подходящо финансиране, което да обхваща както финансовите, така и човешките ресурси. Той също така повтаря своите препоръки (Препоръка 2020/6 и 2020/7) Комисията да предложи значителни инвестиции в цифровата инфраструктура за статистически цели, за да се даде възможност за иновации и експериментиране. Плановите за възстановяване и устойчивост на държавите членки и другите съответни фондове на ЕС следва да подкрепят тези действия по нови европейски политически инициативи в цялата Европейска статистическа система, като покриват както разходите за развитие, така и текущите разходи.
2014/16 По време на следващото преразглеждане на Кодекса на европейската статистическа практика следва да се изготвят принцип и съответни показатели, насочени към необходимостта от координиране на разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика.	2021/16 ESGAB препоръчва на Евростат и ЕСС да извършат задълбочена и пълна оценка на опита, натрупан по време на кризата от COVID-19. Този преглед следва да обхване предизвикателствата, реакциите, пречките, успехите и да направи конкретни заключения. Освен това следва да се изготви план за действие за устойчивост в бъдещи кризисни ситуации.
	2021/17 ESGAB препоръчва Евростат съвместно с НСИ да създаде процедури за проактивно въвеждане на бързи статистически иновации, които следва да включват по-специално експериментална статистика. С това следва да се осигури подготовка и за периоди на криза, като следва да се включат и предложения за това как да се гарантира видимостта на такива статистически данни и да се разработят процеси за евентуалното им интегриране.
	2021/18 ESGAB препоръчва на Евростат да използва, когато е необходимо, правомощията по член 14, параграф 1, буква б) и член 2 от Регламент № 223/2009 активно и в максимална степен, за да може да реагира бързо на непредвидени и спешни нужди от статистическа информация при разработването на политики. За тази цел Евростат следва да анализира потенциала и ограниченията на тези правни разпоредби. Ако те се окажат недостатъчни, въпросът следва да бъде разгледан в контекста на изменение на Регламент № 223/2009.

Приложение VII — Обобщение на действията на националните статистически институти за подобрене — състояние към 31 декември 2019 г.

Класификация	Всички действия	Текущи действия към 31.12.2018 г.	Приключени	Прекратени	Напредъкът зависи от други	Просрочени	Безсрочни	Текущи действия към 31.12.2019 г.
1. Управление и правни аспекти; координация	221	65	9	4	23	17	8	52
1.1. Професионална независимост	72	26	1	0	15	6	2	25
1.2. Мандат за събиране на данни	3	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Правни аспекти, свързани с поверителността	2	1	0	1	0	0	0	0
1.4. Координация	144	38	8	3	8	11	6	27
2. Адекватност на ресурсите и ефективност на разходите	152	47	14	4	4	22	4	29
2.1. Ресурси	57	14	5	0	3	2	3	9
2.2. Обучение	22	4	1	0	0	2	0	3
2.3. Ефективност на разходите	73	29	8	4	1	18	1	17
3. Качество и методология	231	60	26	1	2	21	7	33
3.1. Ангажимент за осигуряване на качество	102	33	17	1	1	10	3	15
3.2. Методология и опазване на поверителността	46	9	2	0	0	3	2	7
3.3. Качество на крайния продукт и взаимодействие с потребителите	83	18	7	0	1	8	2	11
4. Намаляване на тежестта и административни данни	85	23	4	4	7	4	4	15
4.1. Намаляване на тежестта	28	5	0	3	0	1	2	2

Класификация	Всички действия	Текущи действия към 31.12.2018 г.	Приключени	Прекратени	Напредъкът зависи от други	Просрочени	Безсрочни	Текущи действия към 31.12.2019 г.
4.2. Административни данни	57	18	4	1	7	3	2	13
5. Безпристрастност и разпространение	221	43	11	5	3	15	6	27
5.1. Безпристрастност	46	6	3	1	1	0	1	2
5.2. Разпространение: достъпност и яснота	123	25	4	3	1	11	4	18
5.3. Разпространение на микроданни	52	12	4	1	1	4	1	7
Всичко общо	910	237	64	18	39	79	29	155

Източник: ЕСП по данни на Комисията.

Приложение VIII — Обхванати национални статистически системи в третия кръг партньорски проверки

Държава	Общ брой на другите национални органи	Други национални органи, избрани за партньорска проверка
Австрия	7	Федерално министерство по въпросите на климата, околната среда, енергетиката, мобилността, иновациите и технологиите (BMK)
		Федерално министерство на земеделието, регионите и туризма (BMLRT)
		Umweltbundesamt — Агенция по околна среда на Австрия (UBA)
		Австрийски енергиен регулатор (E-Control)
България	10	Отдел „Агростатистика“ към Главна дирекция „Земеделие и регионална политика“ (Министерство на земеделието, храните и горите)
		Дирекция „Анализ, планиране и прогнозиране“ и отдел „Експертиза на работоспособността и трудова злополука“ на дирекция „Осигуряване и краткосрочни плащания“ към Националния осигурителен институт
		Дирекция „Мониторинг и оценки на околната среда“ в Изпълнителната агенция по околна среда към Министерството на околната среда и водите
Белгия	15	Федерална публична служба „Вътрешни работи“
		Федерална публична служба „Икономика, МСП, самостоятелно заети лица и енергетика“ — ГД „Енергетика“
		Институт за националните сметки
		Статистически орган на Фламандския регион (Vlaamse Statistische Autoriteit)
Дания	15	Имиграционна служба на Дания
		Датската агенция по енергетика
		Агенция за опазване на околната среда на Дания
Естония	1	---
Финландия	6	Финландски митници
		Институт за природни ресурси на Финландия
		Национален институт за здраве и благосъстояние
		Имиграционна служба на Финландия
Франция	12	Отдел за статистика и прогнозни анализи (Министерство на земеделието и храните)
		Отдел за данни и статистически изследвания (Министерство на екологичния преход)

Държава	Общ брой на другите национални органи	Други национални органи, избрани за партньорска проверка
		Дирекция „Изследвания, проучвания, оценка и статистика“ (Министерство на солидарността и здравеопазването, Министерство на икономиката, финансите и възстановяването и Министерство на труда, заетостта и икономическото приобщаване)
Германия	30	Федерална служба по земеделие и храни
		Федерална агенция по заетостта
		Статистически служби на федералните провинции (общо 14)
Гърция	10	Министерство на околната среда и енергетиката
		Министерство на развитието на селските райони и храните
		Национален документационен център (ЕКТ)
Ирландия	15	Агенция за опазване на околната среда (EPA)
		Министерство на правосъдието (DoJ)
		Министерство на здравеопазването (DoH)
Италия	13	Министерство на екологичния преход (MITE)
		Министерство на здравеопазването
		Институт за опазване и изследване на околната среда на Италия (ISPRA)
		Оператор за енергийни услуги (GSE)
Литва	8	Агенция за защита на околната среда
		Институт по хигиена
		Държавно предприятие: Център за земеделска информация и стопанска дейност в селските райони
Люксембург	11	Главна инспекция „Социално осигуряване“ (IGSS)
		Служба за развитие на икономиката в селските райони (SER)
		Дирекция „Здравеопазване“
Малта	1	Дирекция „Здравна информация и изследвания“
Нидерландия	-	---
Норвегия	8	Норвежка дирекция по рибарството
		Норвежка имиграционна служба (UDI)
		Норвежки институт за изследвания в областта на биоикономиката (NIBIO)
		Норвежки институт за обществено здравеопазване (FHI)
Полша	11	Министерство на земеделието и развитието на селските райони
		Министерство на правосъдието
		Министерство на финансите
		Генерална дирекция за статистика на образованието

Държава	Общ брой на другите национални органи	Други национални органи, избрани за партньорска проверка
Португалия	5	и науката към Министерство на образованието и Министерство на науката, технологиите и висшето образование (DGEEC)
		Генерална дирекция „Енергетика и геология“ на Министерство на околната среда и климата (DGEG)
		Генерална дирекция „Съдебна политика“ на Министерство на правосъдието (DGPJ)
		Генерална дирекция „Природни и морски ресурси и безопасност“ на Министерство на морските води (DGRM)
		Отдел „Стратегическо планиране“ към Министерство на труда, солидарността и социалната сигурност (GEP)
Испания	17	Генерална поддирекция „Анализ, координация и статистика“ (Подсекретариат „Селско стопанство, рибарство и храни“), Министерство на земеделието, рибарството и храните
		Генерална поддирекция „Икономически изследвания и статистика“ (Генерална дирекция „Икономическо планиране и бюджет“; подсекретариат „Транспорт, мобилност и програма за градско развитие“) на Министерство на транспорта, мобилността и програмата за градско развитие
		Генерална поддирекция „Прогнози, стратегии и регламенти в областта на енергетиката“ (Генерална дирекция „Енергийна политика и мини“; Държавен секретариат за енергетиката), Министерство на екологичния преход и демографските въпроси
Швеция	20	Шведска национална агенция за образование
		Национален орган за финансов надзор на Швеция
		Шведска агенция по миграцията
		Агенция за обществено здравеопазване на Швеция

Източник: Уебсайт на Евростат.

- а) Списък на НСИ и другите национални органи, отговарящи за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика, както са определени от държавите членки (актуализиран на 12 октомври 2021 г.) и
- б) Списък на другите национални органи [последна актуализация май 2022 г.], които участват в третия кръг на партньорските проверки за периода 2021—2023 г.

Бележка: Информация за другите национални органи, участващи в партньорските проверки на националните статистически системи на Хърватия, Кипър, Чехия, Унгария, Исландия, Латвия, Лихтенщайн, Румъния, Словакия, Словения и Швейцария ще бъде налична през ноември 2022 г.

Съкращения

ГД „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ (GROW):

Генерална дирекция „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ на Комисията

ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“ (SANTE): Генерална дирекция

„Здравеопазване и безопасност на храните“ на Комисията

ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ (EMPL): Генерална

дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ на Комисията

ДНО: Друг национален орган

ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия

ЕСС: Европейска статистическа система

ЕЦБ: Европейска централна банка

Кодекс на практиката: Кодекс на европейската статистическа практика

МОТ: Международна организация на труда

МСП: Малки и средни предприятия

НСИ: Национален статистически институт

ОИСР: Организация за икономическо сътрудничество и развитие

СБС: Структурна бизнес статистика

СЗО: Световна здравна организация

CoD: Причини за смърт

ECDC: Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията

ESP: Европейска статистическа програма

LFS: Проучване на работната сила в ЕС

Речник на термините

Безпристрастност: Принцип, според който статистиката трябва да се разработва, изготвя и разпространява обективно и всички ползватели да се третират еднакво.

Безработно лице: Безработно лице на възраст от 15 или 16 до 74 години, което е без работа през референтната седмица, което може да започне работа през следващите две седмици (или което вече си е намерило работа, започваща през следващите три месеца) и което активно е търсило работа в даден период през предходните четири седмици.

Гражданско общество: Част от обществото, различна от правителството и бизнеса, която се състои от сдружения и други групи, представляващи общи интереси в публичната сфера.

Данни: Набор от стойности на качествени или количествени променливи, като факти или измервания, от които може да се генерира информация.

Заболеваемост: Състояние на болест.

Институционален потребител на статистически данни: Национална или международна организация, като например национално правителство или национална централна банка, или институция, орган или служба на ЕС.

Ключов показател за изпълнение: Количествено измерима мярка за постигнатите резултати спрямо ключови цели.

Малки и средни предприятия: Дефиниция на размера на дружества и други организации на базата на броя на заетите лица и на определени финансови критерии. „Малки предприятия“ са тези, които имат по-малко от 50 служители и оборот или балансово число до 10 млн. евро. „Средни предприятия“ са тези, които имат по-малко от 250 служители и оборот до 50 млн. евро или балансово число до 43 млн. евро.

Метаданни: Данни, които определят и описват други данни.

Микроданни: Данни за отделно лице, домакинство, предприятие или организация.

Относителна стандартна грешка: Мярка за статистическата точност на дадена оценка. По-малките относителни стандартни грешки са показателни за по-надеждни резултати, а по-големите — за по-малко надеждни резултати.

Причина за смърт: Заболяването или нараняването, което е предизвикало поредицата от свързани с болестта събития, довели пряко до смърт, или обстоятелствата на злополуката или акта на насилие, които са предизвикали фаталното нараняване.

Пропуск в данните: Липса на данни, необходими за конкретна цел.

Свръхсмъртност: Броят на смъртните случаи от всички причини, измерен по време на криза, надхвърлящ броя на смъртните случаи, които биха могли да се наблюдават при „нормални“ условия.

Система на здравни сметки: Стандартната икономическа рамка за водене на здравни сметки в страните от ЕСС, като се използват счетоводни правила, които са методологически съвместими със системата на национални сметки, за да се изготвят изчерпателни, последователни и международно сравними сметки, които отговарят на основните потребности на ползвателите.

Стандартизиран коефициент на смъртност: Коефициентът на смъртност на населението, коригиран в съответствие със стандартно възрастово разпределение, за да се подобри сравнимостта във времето и между различните общности.

Отговори на Комисията

<https://www.eca.europa.eu/bg/Pages/DocItem.aspx?did=62590>

Хронология

<https://www.eca.europa.eu/bg/Pages/DocItem.aspx?did=62590>

Одитен екип

Специалните доклади на ЕСП представят резултатите от нейните одити на политиките и програмите на ЕС или теми, свързани с управлението, в конкретни бюджетни области. ЕСП подбира и разработва одитните си задачи така, че те да оказват максимално въздействие, като отчита рисковете за изпълнението или съответствието, проверявания обем приходи или разходи, предстоящите промени, както и политическия и обществен интерес.

Настоящият одит на изпълнението беше извършен от Одитен състав IV, специализиран в областта на пазарната регулация и конкурентоспособната икономика, с ръководител Михаилс Козловс — член на ЕСП. Одитът беше ръководен от члена на ЕСП Ildikó Gáll-Pelcz със съдействието на Claudia Kinga Bara — ръководител на нейния кабинет, и Zsolt Varga — аташе в кабинета; Sabine Hiernaux-Fritsch — главен ръководител; Athanasios Koustoulidis — ръководител на задача; Maria Isabel Quintela и Ezio Guglielmi — одитори. Thomas Everett предостави езикова подкрепа.

Ildikó Gáll-Pelcz

Claudia Kinga Bara

Zsolt Varga

Athanasios
Koustoulidis

Maria Isabel
Quintela

Thomas Everett

АВТОРСКИ ПРАВА

© Европейски съюз, 2022 г.

Политиката на ЕСП относно повторната употреба е определена в [Решение № 6-2019 на Европейската сметна палата](#) относно политиката за свободно достъпни данни и повторната употреба на документи.

Освен ако не е посочено друго (напр. в отделни известия за авторските права), създаденото от ЕСП съдържание, притежавано от ЕС, е лицензирано по [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Това означава, че като правило повторната употреба е позволена, при условие че са посочени първоначалните източници и всички извършени промени. Лицето, което използва информацията на ЕСП повторно, следва да не изменя първоначалния смисъл или послание на документите. ЕСП не носи отговорност за последствия, възникнали в резултат на повторното използване.

Необходимо е да се получи допълнително разрешение в случаите, когато дадено съдържание изобразява разпознаваеми частни лица, например на снимки на персонала на ЕСП, или когато е включено съдържание на трети страни.

В случаите, когато е получено такова разрешение, то отменя и заменя горепосоченото общо разрешение и ясно посочва всички ограничения при използването.

За използването или възпроизвеждането на съдържание, което не е собственост на ЕС, може да е необходимо да се потърси разрешение директно от носителите на авторските права:

Фигура 2 — изображения: Фигурите са създадени с използването на ресурси от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права запазени.

Софтуер или документи, обхванати от правата на индустриална собственост, като патенти, търговски марки, регистрирани дизайни, лого и наименования, са изключени от политиката на ЕСП за повторно използване.

Уебсайтовете на всички институции на Европейския съюз, включени в домейна europa.eu, съдържат препратки към сайтове на трети страни. Тъй като ЕСП не контролира съдържанието им, моля, запознайте се с тяхната политика за поверителност на данните и с политиката за авторските права.

Използване на логото на ЕСП

Логото на ЕСП не може да бъде използвано без предварително разрешение.

PDF	ISBN 978-92-847-9032-6	ISSN 1977-5814	doi:10.2865/951566	QJ-AB-22-023-BG-N
HTML	ISBN 978-92-847-9072-2	ISSN 1977-5814	doi:10.2865/801125	QJ-AB-22-023-BG-Q

Европейската статистика е обществено благо, което подпомага съществено създателите на политики, предприятията и гражданите при вземането на решения, основани на доказателства. През 2012 г. ЕСП публикува специален доклад относно качеството на европейската статистика, но през 2016 г. установи, че някои действия за подобряване не са изцяло изпълнени. В настоящия одит ЕСП провери дали Европейската комисия предоставя висококачествена статистика за ЕС и заключи, че нейното качество като цяло е достатъчно за заинтересованите страни. Констатиран са обаче редица слабости, които все още не са преодолени. ЕСП отправя няколко препоръки за подобряване на качеството на европейската статистика. Те включват: по-добро задоволяване на потребностите на ползвателите, насочване на средствата от ЕС за иновативни проекти, подобряване на оценката на качеството на европейската статистика и преразглеждане на настоящата практика за предварително оповестяване на статистически данни.

Специален доклад на ЕСП съгласно член 287, параграф 4, втора алинея от ДФЕС.

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Служба за публикации
на Европейския съюз

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Тел. +352 4398-1

За запитвания: eca.europa.eu/bg/Pages/ContactForm.aspx

Уебсайт: eca.europa.eu

Туитър: @EUAuditors